

ZAKONO OSNOVNOM ODGOJU I OBRAZOVANJU

("Sl. novine Kantona Sarajevo", br. 23/2017, 33/2017, 30/2019 i 34/2020)

I - OSNOVNE ODREDBE

Član 1

(Predmet zakona)

(1) Ovim zakonom uređuje se:

- a) obavljanje djelatnosti osnovnog odgoja i obrazovanja na području Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Kanton);
- b) opća pitanja u vezi sa osnivanjem pravnih subjekata za osnovni odgoj i obrazovanje;
- c) organizacija, finansiranje, upravljanje i rukovođenje procesom osnovnog odgoja i obrazovanja;
- d) djelatnost i uvjeti za obavljanje osnovnog odgoja i obrazovanja, usavršavanja i osposobljavanja učenika i radnika;
- e) prava i obaveze nadležnih organa u oblasti osnovnog odgoja i obrazovanja;
- f) uvjeti za sticanje javnih isprava i
- g) druga pitanja od značaja za obavljanje djelatnosti osnovnog odgoja i obrazovanja na području Kantona.

(2) Izuzetno, djelatnost obrazovanja odraslih lica ostvaruje se u skladu s odredbama ovog zakona i Zakona o obrazovanju odraslih ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 40/15).

Član 2

(Pojmovnik i definicije)

Centri su ustanove osnovnog odgoja, obrazovanja i rehabilitacije za učenike sa poteškoćama.

Deficit pažnje/hiperaktivni poremećaj (Attention Deficit Hyperactivity Disorder - ADHD) je neurobihevioralni poremećaj kod djece i adolescenata koji obilježava impulzivnost, kratko- trajna pažnja i hiperaktivnost. Ponekad se naziva minimalnom moždanom disfunkcijom.

Disgrafija je poremećaj u savladavanju vještine pisanja. Manifestuje se neurednim i nečitljivim rukopisom, slovima koja su različite veličine i neravna, nepovezana, a redovi su postavljeni koso ili ukrivo. Slova su okrenuta na pogrešnu stranu, nedostaju ili se zamjenjuju drugim slovima, rečenica je gramatički nepravilna.

Disleksija je neurološki poremećaj koji ometa učenje i obradu jezika i očituje se u problemima s čitanjem, pisanjem, govorom i/ili slušanjem; nemogućnost savladavanja čitanja i pisanja uprkos urednoj inteligenciji i dostatnom trudu. Riječ potiče od grčkih riječi dys (slab ili nedovoljan) i lexis (riječi ili jezik). Disleksija je kongenitalno uvjetovana, a neki smatraju da se osnove za organske razlike u centrima vezanima uz jezik u mozgu prenose genetski. Ne uzrokuju je mentalni ili osjetilni nedostaci, emotivni poremećaj ili kulturno uskraćivanje.

Diskalkulija predstavlja poremećaj sposobnosti računanja. Može da nastane kao posljedica disharmoničnosti u razvoju misaonih struktura i funkcija koje čine osnovu sposobnosti računanja ili kao posljedica ozljede kore mozga. To je teškoća u formiranju matematičkih pojmova i usvajanju matematičkih relacija i operacija. Nekada se javlja uz disgrafiju i disleksiju. O razvojnoj diskalkuliji govorimo u slučaju da se teškoće formiraju vrlo rano, a manifestuju se čim se počne sa matematičkim operacijama.

Dodatna nastava je individualizirani oblik rada za potencijalno nadarene učenike.

Dopunska nastava je individualizirani oblik rada u grupama za učenike koji ne prate redovni nastavni program s očekivanim nivoom uspjeha.

Drugi oblici odgojno-obrazovnog rada su poludnevne, višesatne ili jednosatne posjete učenika, u pratnji radnika škole - muzejima, pozorištima, galerijama, bibliotekama, sajmovima knjiga, književnim smotrama, sportsko-rekreativnim i drugim priredbama, svečanostima, kinima i drugim ustanovama i preduzećima u vezi sa obrazovnom djelatnošću.

Emocionalni poremećaj predstavlja karakteristične i trajne obrasce ponašanja, mišljenja i osjećanja koji znatno odstupaju od onog što je uobičajeno. Ove devijacije obično se javljaju u sferi volje, nagona i emocija. Glavna karakteristika ovog poremećaja jeste emocionalna nestabilnost u interpersonalnim odnosima i impulzivno ponašanje. Navedeno dolazi do izražaja već u ranoj odrasloj dobi.

Eksperimentalni program je program kojim se provjerava vrijednost novih obrazovnih sadržaja, oblika i metoda rada, kao i nove nastavne opreme.

Eksterna matura podrazumijeva provjeru i vrednovanje znanja koje su učenici stekli tokom devetogodišnjeg osnovnog odgoja i obrazovanja, a na osnovu nastavnih planova i programa.

EMIS je sistem za prikupljanje, obradu i generisanje statističkih izvještaja na nivou osnovnog i srednjeg obrazovanja.

Godišnji program rada škole predstavlja dokument koji, po utvrđenoj proceduri, donosi školski odbor na početku svake školske godine, a njime se utvrđuju obaveze škole i rad u cjelini u tekućoj školskoj godini.

Individualno prilagođeni program je dokument koji se odnosi na sadržajno i metodičko prilagođavanje u radu s učenicima s poteškoćama u razvoju. Uključuje prilagođavanje sadržaja djetetovim mogućnostima. Prilagođenim programom, specifičnim za svakog učenika (prilagođavanje, prvenstveno sposobnostima, njegovim mogućnostima i potrebama) utvrđuje se oblik i nivo podrške u oblasti akademskih i vanakademskih znanja i vještina, vrijeme i trajanje podrške, kao i kriteriji, sredstva i metode vrednovanja uspješnosti u učenju i socijalnom i drugim područjima funkcioniranja djeteta. Izrađuje se u situaciji kada je stepen teškoće takav da dijete ne može isti savladati čak ni programom koji traži minimalne programske zahtjeve. Ovim dokumentom određuju se svi bitni elementi trenutnog razvojnog statusa djeteta (intelektualni, emocionalni, socijalni i zdravstveni) i predstavlja značajnu pomoć učitelju/nastavniku, ne samo u ostvarivanju obrazovnih ciljeva, već i u naporu da doprinese emocionalnom i socijalnom razvoju djeteta.

Inkluzija obuhvata proces sistemske reforme koja sadrži promjene i modifikacije u sadržaju, metodama nastave, pristu- pima, strukturama i strategijama u obrazovanju

prevazilaženje prepreka sa vizijom koja služi da obezbijedi svim učenicima relevantne starosne dobi, iskustvo ravnopravnog i participativnog učenja i okruženja koje najbolje odgovara njihovim potrebama. Inkluzivno obrazovanje podrazumijeva individualni pristup i prilagođavanje obrazovnog sistema potrebama i mogućnostima učenika, a u svrhu postizanja njegovog punog intelektualnog, socijalnog, emocionalnog, fizičkog i akademskog potencijala.

Informatička pismenost podrazumijeva sposobnost korištenja informacionih tehnologija.

Inspekcijski nadzor nad radom škole podrazumijeva nadzor koji u skladu sa zakonom vrši prosvjetni inspektor u oblasti primjene zakona, podzakonskih propisa i općih akata iz oblasti osnovnog odgoja i obrazovanja, preduzimanja mjera u skladu sa zakonom i propisima donesenim na osnovu zakona.

Ishodi učenja su iskazi kojima se izražava šta učenik treba znati, razumjeti i/ili biti u stanju pokazati nakon što završi određeni proces učenja.

Kombinirana odjeljenja su takva odjeljenja u kojima isto- vremeno i u istoj učionici radi jedan učitelj s dva ili više razreda. Koliko će razreda biti u odjeljenju zavisi uglavnom od broja učenika.

Kombinirane razvojne teškoće čine više oblika motoričkih, intelektualnih, senzornih teškoća, teškoća u komunikaciji i socijalnim interakcijama, govornih i jezičkih teškoća i poremećaja u ponašanju.

Metodička praksa podrazumijeva pripremu i obučavanje studenta za potpuno kvalitetan samostalan rad u živom nastavnom procesu.

Mreža škola obuhvata sve ustanove koje obavljaju djelatnost osnovnog odgoja i obrazovanja na području za koje se mreža utvrđuje, sa svim objektima u kojima se provodi osnovni odgoj i obrazovanje.

Mentor, savjetnik i viši savjetnik su stručna zvanja prema kojima nastavnik napreduje u skladu sa Pravilnikom o ocjenjivanju, napredovanju i sticanju stručnih zvanja.

Nastavni kalendar je dokumenat koji utvrđuje ministar za svaku školsku godinu.

Nastavni plan je školski dokument kojim se propisuju odgojno-obrazovna područja, odnosno nastavni predmeti koji će se izučavati u školi, redoslijed izučavanja tih predmeta po razredima, sedmični i godišnji broj nastavnih časova za obavezne, fakultativne i izborne nastavne predmete, a u vezi s tim i struktura školske godine.

Nastavni program je školski dokument kojim se propisuje obim, dubina i redoslijed nastavnih sadržaja u pojedinom nastavnom predmetu.

Nastavničko vijeće je stručni organ koga čine svi nastavnici, stručni saradnici škole i direktor škole. Sjednice nastavničkog vijeća saziva i njima rukovodi direktor škole prema godišnjem planu rada i potrebama.

Odgojno-disciplinska mjera je mjera koja se izriče učeniku zbog povrede školske discipline i kršenja kućnog reda škole.

Odjeljensko vijeće je stručni organ koga čine svi nastavnici koji izvode nastavu u jednom odjeljenju predmetne nastave. Odjeljenskim vijećem rukovodi razrednik, kojeg na početku svake školske godine imenuje Nastavničko vijeće.

Opisno ocjenjivanje razlikuje se od numeričkog po tome što se umjesto iskazivanja brojevima iskazuje riječima, što suštinski ne čini razliku već samo tehnički različito saopćava rezultate valorizacije.

Pedagoška praksa je oblik pripremanja studenata za nastavnički poziv.

Pedagoškim standardima i normativima utvrđuju se materijalni, kadrovski i drugi uvjeti prilikom izgradnje i opremanja školskog prostora, koji osiguravaju jednake uvjete za rad svih škola i ravnomjeran razvoj osnovnog odgoja i obrazovanja u određenom periodu.

Poremećaj iz autističnog spektra predstavlja disfunkciju središnjeg živčanog sistema koja se očituje otežanim komunikacijskim vještinama i socijalnim interakcijama. Djeca s autizmom mogu imati visoki kvocijent inteligencije, mogu biti ekstremno povučena i imati opsesivnu želju za zadržavanjem postojećeg stanja, te mogu biti zaokupljena sobom, nepristupačna i nesposobna uspostaviti vezu s drugima, uključujući roditelje. Imaju širok raspon pokazatelja, od onih koja ne govore i nemaju socijalnih interakcija, do onih kod kojih su simptomi neznatne poteškoće u socijalnim interakcijama.

Poremećaji u ponašanju predstavlja skupni naziv za sve one pojave - biološke, psihološke i socijalne geneze, koje manje ili više pogađaju pojedinca i nepovoljno djeluju na njegove aktivnosti i reaktivnosti, te neugodno, štetno i opasno utječu na druge pojedince ili društvene organizacije (porodicu, dječje ustanove, školu, užu i širu zajednicu).

Pravila škole su opći akt škole koja donosi školski odbor škole, uz saglasnost ministra.

Predmetna nastava je nastava organizirana po predmetima koji su sastavljeni prema obrazovnim područjima.

Razredna nastava je organizacijski oblik nastave u nižim razredima osnovne škole u kojima jedan učitelj izvodi većinu nastavnih sadržaja.

Redovna nastava je nastavom predviđena odgojno-obrazovna djelatnost u školi koja obavezuje na pohađanje, odnosno učestvovanje u odgojno-obrazovnom i školskom radu prema propisanom nastavnom planu i programu.

Rehabilitacija učenika s teškoćama podrazumijeva tretman kojim se vraća funkcija i/ili maksimalno povećavanje preostale funkcije kako bi se ostvarila najviši mogući nivo nezavisnosti - fiziološki, psihološki, društveni i ekonomski.

Stručno usavršavanje provodi se u cilju praćenja razvoja i napretka određenih naučnih dostignuća, unapređivanja pedagoške teorije i prakse. Nastavnici i stručni saradnici dužni se da se permanentno stručno usavršavaju i razvijaju kompetencije radi boljeg obavljanja posla, te unapređivanja nivoa postignuća učenika.

Stručni aktiv obrazuju nastavnici istog nastavnog predmeta ili dva i više srodnih predmeta, odnosno nastavnici određenih nastavnih oblasti. Radom Stručnog aktiva rukovodi nastavnik koga na početku svake školske godine određuje Nastavničko vijeće.

Stručni nadzor obuhvata aktivnosti koje vrši Ministarstvo u vezi s organizacijom i izvođenjem nastave, nadzor nad radom direktora, pomoćnika direktora, nastavnika, stručnih i drugih saradnika radi unapređenja odgojno-obrazovnog rada.

Školski odbor je organ upravljanja u školi.

Upisno područje je prostorno područje s kojeg se učenici upisuju u određenu školu na osnovu prebivališta.

Vannastavna aktivnost učenika je specifičan vid organizacije i izvođenje odgojnih i obrazovnih sadržaja u heterogenim područjima ljudske djelatnosti.

Vanjsko vrednovanje je vrednovanje koje se provodi u školama radi unapređenja kvaliteta rada odgojno-obrazovne djelatnosti.

Vijeće roditelja je tijelo u okviru kojeg se promoviraju interesi roditelja i učenika škole u odgojno-obrazovnom procesu škole.

Vijeće učenika je predstavničko tijelo učenika škole. Svrha Vijeća učenika je ostvarivanje bolje saradnje učenika i njihovo lakše i direktnije komuniciranje s nastavnicima.

Vlastiti prihodi su prihodi koje budžetski korisnici ostvare obavljanjem osnovne djelatnosti i ostalih poslova na tržištu.

Zajednica škola je udruživanje u jednu ili više zajednica osnovnih škola radi međusobne saradnje u ostvarivanju zajedničkih interesa i pružanja pomoći u odgojno-obrazovnom radu, s tim da svaka škola zadržava svojstvo pravnog lica.

Član 3

(Upotreba ženskog ili muškog roda)

Terminološko korištenje ženskog ili muškog roda u ovom zakonu podrazumijeva uključivanje oba roda.

Član 4

(Ciljevi i načela osnovnog odgoja i obrazovanja)

(1) Osnovni odgoj i obrazovanje učenika organizira se i provodi sljedećim ciljevima, koji će:

- a) osigurati da svaki učenik uživa jednako pravo i mogućnosti za odgoj i obrazovanje bez obzira na spol, rasu, nacionalnost, socijalno i kulturno porijeklo, ekonomski status, vjeroispovijest i sposobnost;
- b) osigurati horizontalnu i vertikalnu prohodnost unutar bosanskohercegovačkog obrazovnog sistema i fleksibilnost u okvirima međunarodnih obrazovnih sistema;
- c) omogućiti da svaki učenik ostvari razvoj punih potencijala u skladu s vlastitim sposobnostima, potrebama i interesovanjima;
- d) osposobljavati učenike da razumijevajući i primjenjujući savremena naučna dostignuća doprinose izgradnji društva znanja;
- e) razvijati državotvornu svijest i patriotizam, očuvanje kulturno-historijske i duhovne baštine;
- f) razvijati kod učenika osjećaj identiteta i integriteta, poštovanja civilizacijskih i kulturnih tekovina, kao i univerzalne ljudske vrijednosti;
- g) razvijati kod učenika osjećaj i empatiju prema drugima;

- h) afirmirati poštivanje ljudskih prava i osnovnih sloboda i pripremati svakog učenika za život u društvu zasnovanom na vladavini prava i vrijednostima demokratskog društva, socijalne pravde i uzajamnog uvažavanja;
- i) temeljiti odgojno-obrazovnu djelatnost u školi na autonomiji planiranja i organizacije, te slobodi pedagoškog i metodičkog rada prema smjernicama obrazovnog standarda, a u skladu s nastavnim planovima i programima, godišnjim programom rada i standardima i normativima;
- j) podsticati učenike da odgovorno učestvuju u aktivnostima zajednice i očuvanja prirode;
- k) osposobiti svakog učenika da razvije sposobnost samostalnog učenja i da uči tokom cijelog života;
- l) omogućiti učenicima da upoznaju sebe i da samostalno, promišljeno i odgovorno donose odluke koje se tiču njihovog razvoja i budućeg života;
- m) poticati razvoj učenika u cjelini, uzimajući u obzir sve njegove potrebe i posmatrajući ga kao jedinstveno i kompleksno biće;
- n) voditi brigu o mentalnom zdravlju učenika;
- o) osigurati sigurne uvjete za rad u odgojno-obrazovnim ustanovama;
- p) uočavati, prevenirati i poduzimati interventne mjere u slučaju neprihvatljivih oblika ponašanja kod učenika i zaštititi učenike od svih oblika nasilja/zlostavljanja u i oko škole;
- r) razvijati kod učenika jezično-komunikacijsku kompetenciju na maternjem jeziku i na stranom jeziku, matematičku pismenost, kompetenciju u nauci i tehnologiji, informatičku pismenost (informacijska, medijska, tehnološka), učiti kako se uči, socijalnu i građansku kompetenciju, samoinicijativu i poduzetničku kompetenciju, kulturnu svijest i kulturno izražavanje, kreativno-produktivnu kompetenciju i tjelesnozdravstvenu kompetenciju;
- s) razvijati partnerstvo između roditelja/staratelja/usvojitelja (u daljem tekstu: roditelj) i škole;
- t) razvijati partnerstvo između škole i lokalne zajednice radi unapređenja odgojno-obrazovnog procesa;
- u) obezbijediti visok kvalitet i osposobljenost radnika i obrazovnih institucija;
- v) obezbijediti kontinuiran profesionalni razvoj nastavnika i drugih radnika u skladu s domaćim i međunarodnim standardima;
- z) osigurati kontinuirano unapređenje kvaliteta obrazovanja zasnovano na samovrednovanju i vanjskom vrednovanju, a u skladu s međunarodnim standardima kvalitete obrazovanja.

(2) Osnovni odgoj i obrazovanje djece temelji se na sljedećim općim načelima:

- a) načelu javnosti;
- b) cjeloživotnog učenja;
- c) jednakog prava na kvalitetan obavezan odgoj i obrazovanje;

- d) uvažavanja individualnih razlika i jednakih obrazovnih mogućnosti;
- e) razvijanja patriotizma i ljubavi prema domovini Bosni i Hercegovini;
- f) naučne i etičke utemeljenosti;
- g) afirmacije ljudskih prava i demokratskih vrijednosti;
- h) razvoju cjelovite ličnosti;
- i) razvijanja životnih kompetencija;
- j) partnerstva svih učesnika u procesu učenja i poučavanja;
- k) profesionalne autonomije i odgovornosti i
- l) osiguranja odgovarajućeg kvaliteta odgoja i obrazovanja, bez obzira na nacionalne, etničke, kulturne, socijalne, ekonomske, regionalne, lokalne i druge specifičnosti okruženja u kome se ono organizira i provodi.

Član 5 **(Odgojno-obrazovna djelatnost)**

- (1) Osnovni odgoj i obrazovanje učenika dio je jedinstvenog obrazovnog sistema Kantona i predstavlja djelatnost od posebnog društvenog interesa za Kanton.
- (2) Osnovni odgoj i obrazovanje učenika realizira se na način i pod uvjetima utvrđenim ovim zakonom, ukoliko drugačije nije regulirano posebnim zakonima.
- (3) Glavna djelatnost škole je odgojno-obrazovni rad, koji se obavlja u skladu s ovim zakonom.
- (4) U školi se u skladu sa ovim zakonom obavljaju sljedeći poslovi:
 - a) upisi i ispisi iz škole s vođenjem propisane evidencije i dokumentacije;
 - b) organizacija i izvođenje nastave i drugih oblika odgojno- obrazovnog rada s učenicima, te vođenje odgovarajuće dokumentacije i evidencije;
 - c) praćenje, vrednovanje i ocjenjivanje učenika, te vođenje propisane dokumentacije i evidencije o napredovanju i postignućima učenika;
 - d) primjena stimulativnih i odgojno-disciplinskih mjera i vođenje evidencije o njima;
 - e) organizacija i realizacija predmetnih i razrednih ispita i vođenje propisane dokumentacije i evidencije o njima;
 - f) izdavanje javnih dokumenata;
 - g) unos i obrada podataka o odgojno-obrazovnom radu u informacioni sistem upravljanja u obrazovanju (u daljem tekstu: EMIS) i
 - h) druge poslove od značaja za obavljanje djelatnosti osnovnog odgoja i obrazovanja na području Kantona.
- (5) Ako škola u vezi s poslovima iz stava (2) ovog člana ili drugim poslovima koje obavlja na osnovu zakona i javnih ovlasti odlučuje o pravu, obavezi ili općem interesu učenika, roditelja ili drugog fizičkog ili pravnog lica, dužna je postupati u skladu s odredbama Zakona o upravnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", br. 2/98 i 48/99), odredbama ovog zakona i zakona kojima se uređuje djelatnost koju obavlja.

Član 6

(Zabranjena diskriminacija i političkog djelovanja)

- (1) U školama je zabranjena svaka vrsta diskriminacije učesnika u odgojno-obrazovnom procesu zasnovane na spolu, rasi, seksualnoj orijentaciji, tjelesnom ili drugom nedostatku/invaliditetu, bračnom stanju, boji kože, jeziku, religiji ili vjerovanju, uvjetima upošljavanja, napredovanju, političkim ili drugim uvjerenjima, nacionalnom, etničkom ili socijalnom porijeklu, vezi s nekom nacionalnom zajednicom, imovini, rođenju, zbog upotrebe bilo kojeg zvaničnog jezika Bosne i Hercegovine u usmenom i pisanom izražavanju učenika ili na nekom drugom statusu.
- (2) U školama je zabranjeno fizičko kažnjavanje, omalovažavanje i vrijeđanje ličnosti učenika, radnika i roditelja, kao i neprimjereno ponašanje koje narušava ugled škole, ugled prosvjetnog radnika i društva u cjelini.
- (3) Ne može se vršiti diskriminacija učenika pri prijemu, učešću u aktivnostima škole ili u bilo kojoj drugoj odluci vezanoj za tog učenika na osnovu toga što u školi, u usmenom ili pismenom izražavanju koristi bilo koji od zvaničnih jezika Bosne i Hercegovine.
- (4) Škola se mora pridržavati odredaba Zakona o ravnopravnosti spolova Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 102/09).
- (5) U školama je zabranjeno političko organiziranje i djelovanje pojedinaca i političkih partija.
- (6) U školi se može uvesti video-nadzor, s ciljem zaštite sigurnosti učenika, a u skladu sa Zakonom o zaštiti ličnih podataka Bosne i Hercegovine.
- (7) Organiziranje i realiziranje izbornog procesa od strane nadležnog tijela u sklopu općih i lokalnih izbora dozvoljeno je u prostorijama škole samo u vrijeme kada se u školi ne realizira nastava.

Član 7

(Upotreba jezika i pisma u nastavi)

- (1) Nastava i drugi oblici odgojno-obrazovnog rada u školi izvode se na jednom od tri zvanična jezika konstitutivnih naroda Bosne i Hercegovine, koji se imenuju jednim od tri naziva: bosanski jezik, hrvatski jezik ili srpski jezik.
- (2) U nastavi se koriste oba zvanična pisma Bosne i Hercegovine (latinica i ćirilica), a po potrebi znakovno ili brajevo pismo.
- (3) Do kraja četvrog razreda učenici će učiti oba pisma Bosne i Hercegovine.
- (4) Nastava ili dio nastave može se izvoditi i na stranom jeziku, uz saglasnost ministra.

Član 8

(Nastava na jeziku i pismu nacionalne manjine)

- (1) U školi u kojoj učenici, pripadnici jedne nacionalne manjine čine najmanje jednu trećinu od ukupnog broja učenika, organizira se obrazovanje učenika nacionalne manjine na jeziku te nacionalne manjine, a ako čine jednu petinu, organizira se dodatna nastava o jeziku, književnosti, historiji i kulturi nacionalne manjine kojoj pripadaju, ako to zahtijeva većina njihovih roditelja.

(2) Odluka o organiziranju nastave iz stava (1) na početku školovanja učenika donosi roditelj učenika.

(3) Nastava maternjeg jezika iz stava (1) ovog člana može se odvijati u okviru postojećeg odjeljenja, u posebnom odjeljenju i grupi, pod uvjetima iz stava (1) ovog člana.

(4) Ako nastavu za učenike nacionalne manjine nije moguće organizirati u jednoj školi, ministar za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: ministar) može donijeti odluku da se ona organizira za učenike iste nacionalne manjine iz više škola na jednom za to odgovarajućem mjestu.

(5) Radi ostvarivanja prava iz stava (1) ovog člana, Ministarstvo za obrazovanje nauku i mlade Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Ministarstvo) obezbijedit će potrebna finansijska sredstva za edukaciju nastavnika koji će izvoditi nastavu na jeziku nacionalne manjine, obezbijedit će prostor i druge uvjete za izvođenje dodatne nastave i štampanje udžbenika na jezicima nacionalnih manjina.

(6) Nastavne planove i programe za rad s učenicima nacionalnih manjina, na jezicima nacionalnih manjina, uz konsultacije s Vijećem nacionalnih manjina Kantona Sarajevo donosi ministar.

(7) Nastavni materijal odgovara potrebama date nacionalne manjine i uključuje sadržaje iz jezika, književnosti, historije i kulture te nacionalne manjine.

II - OSNIVANJE I PRESTANAK RADA ŠKOLE

Član 9 (Osnivač)

(1) Školu kao ustanovu može osnovati domaće i strano pravno i fizičko lice u svim oblicima svojine (u daljem tekstu: osnivač) uz odobrenje ministra i uz prethodnu saglasnost Vlade Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Vlada) i konačne saglasnosti Skupštine Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Skupština).

(2) Školu kao javnu ustanovu može osnovati Kanton samostalno ili s drugim pravim, odnosno fizičkim licem kada Kanton procijeni da za njeno osnivanje postoji javni interes.

(3) Kanton može, u skladu s međunarodnim ugovorima, otvoriti odjeljenje škole iz stava (2) ovog člana za naše građane u inostranstvu.

(4) Rad odjeljenja iz stava (3) ovog člana finansira podnosilac zahtjeva.

(5) Za osnivanje, rad i statusne promjene škole, primjenjuju se odredbe Zakona o ustanovama, ("Službeni list SR BiH", br. 6/92, 8/93 i 13/94) u dijelu koji nije reguliran ovim zakonom.

(6) Prijedlog za osnivanje škole podnosi općina na čijoj teritoriji bi se škola nalazila u skladu s koncepcijom osnovnog odgoja i obrazovanja i dugoročnim programom razvoja koji donosi osnivač.

(7) Osnivač škole ne može biti fizičko ili pravno lice pravosnažno osuđeno za krivično djelo na kaznu zatvora u trajanju od tri mjeseca i duže.

(8) Javne i privatne ustanove osnivaju se pod jednakim uvjetima.

Član 10 (Sredstva za osnivanje i rad škole)

(1) Osnivač škole osigurava sredstva potrebna za osnivanje i rad škole, u skladu s pedagoškim standardima za osnovni odgoj i obrazovanje (u daljem tekstu: standardi) i normativima školskog prostora, opreme, nastavnih sredstava i učila (u daljem tekstu: normativi).

(2) Ako školu osniva više pravnih, odnosno fizičkih lica, svoje međusobne odnose uređuju ugovorom.

(3) Standarde i normative iz stava (1) ovog člana, na prijedlog Ministarstva, donosi Vlada.

Član 11 **(Odluka o osnivanju)**

(1) Odluka o osnivanju sadrži:

- a) naziv osnivača,
- b) naziv i sjedište škole,
- c) vrstu škole koja se osniva,
- d) izvore i način obezbjeđivanja sredstava za rad,
- e) nastavni plan i program po kom će se raditi,
- f) broj nastavnika i ostalih radnika,
- g) zgrade i objekte koji će biti obezbijeđeni i koji će se koristiti,
- h) ime lica koje će do imenovanja organa rukovođenja predstavljati i zastupati školu i njegova ovlaštenja i odgovornosti,
- i) rok za donošenje pravila škole, imenovanje školskog odbora i direktora,
- j) druga pitanja značajna za rad škole.

Član 12 **(Uvjeti za obavljanje djelatnosti odgoja i obrazovanja i osnivanje škole)**

(1) Škola može obavljati djelatnost odgoja i obrazovanja ako ima registriranu djelatnost obrazovanja i ako ispunjava standarde i normative u pogledu tehničkih, higijenskih, prostornih, kadrovskih, materijalnih i drugih uvjeta.

(2) Škola kao javna ustanova i ustanova može se osnovati:

- a) ako za to postoji javni interes za osnivanjem,
- b) ako su obezbijeđena sredstva za finansiranje,
- c) ako ima potreban broj nastavnika, stručnih saradnika i ostalih radnika u skladu s nastavnim planom i programom i ovim zakonom,
- d) ako su obezbijeđena sredstva za rad od strane osnivača, ako postoji dovoljan broj učenika za formiranje najmanje 18 odjeljenja za redovnu školu, 9 odjeljenja za centre za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju učenika s teškoćama u razvoju (u daljem tekstu: centri), 12 odjeljenja za muzičku školu i osam odjeljenja za baletsku školu.

(3) Redovna škola, odnosno centri, mogu biti osnovani i kada nije osiguran dovoljan broj učenika za formiranje 18 odjeljenja, odnosno 9 odjeljenja uz prethodnu saglasnost nadležnog ministra, a u skladu s odgovarajućim kriterijima.

(4) Bliže propise o utvrđivanju kriterija iz stava (3) ovog člana donosi Vlada na prijedlog ministra.

(5) Odluku o broju odjeljenja u privatnoj osnovnoj školi donosi školski odbor.

(6) Osnivač je dužan, uz zahtjev za izdavanje rješenja o ispunjenosti uvjeta za osnivanje škole, Ministarstvu dostaviti:

a) osnivački akt,

b) elaborat o opravdanosti osnivanja,

c) podatke o licu ovlaštenom za zastupanje,

d) dokaz o osiguranim uvjetima i garancije za osnivanje u pogledu unaprijed obezbijeđenih i planiranih finasijskih sredstava za osiguranje uvjeta za rad za period od najmanje pet godina i

e) dokaz o uplati sredstava Ministarstvu u iznosu utvrđenom Odlukom Vlade, a za potrebe troškova vođenja postupka osnivanja od faze podnošenja zahtjeva do okončanja postupka.

(7) Ministarstvo obavještava osnivača o urednosti i usklađenosti sa ovim zakonom dostavljenog zahtjeva i određuje rok za otklanjanje eventualno utvrđenih nedostataka.

(8) Smatra se da je osnivač odustao od zahtjeva ukoliko u roku od 30 dana od dana dostavljanja obavijesti iz stava (7) ovog člana ne otkloni utvrđene nedostatke.

(9) Pravna lica osnovana u skladu sa zakonom mogu obavljati knjigovodstveno-računovodstvene poslove za potrebe škola.

Član 13 **(Sadržaj elaborata)**

Elaborat o opravdanosti osnivanja sadrži:

a) podatke o osnivaču,

b) sjedište i naziv,

c) ciljeve,

d) nastavni plan i program po kojem će se nastava realizirati,

e) dokaz o ispunjenosti uvjeta utvrđenih standardima i normativima,

f) dokaz o obezbijeđenim finasijskim sredstvima za rad škole, kao i

g) analizu opravdanosti osnivanja škole koja će uključivati da li novoformirana škola ugrožava egzistiranje najbliže ili susjedne škole.

Član 14 **(Ekspertna komisija)**

(1) Nakon dostavljanja zahtjeva iz člana 12. ovog zakona, ministar donosi poseban akt kojim imenuje ekspertnu komisiju radi razmatranja zahtjeva i elaborata, te davanja stručnog mišljenja o društvenoj opravdanosti osnivanja škole.

(2) Članovima komisije iz stava (1) izdaje se rješenje s opisom poslova, rokovima za izvršenje i visini naknade za učešće u radu komisije.

(3) Ekspertnu komisiju iz stava (1) ovog člana, koja broji pet članova, obrazuje ministar iz reda istaknutih stručnjaka iz oblasti obrazovanja, predstavnika osnivača i predstavnika Ministarstva.

Član 15

(Davanje saglasnosti za osnivanje škole i eventualno imenovanje nove komisije)

(1) Ako je elaborat ocijenjen pozitivno od strane komisije iz člana 14. ovog zakona, Ministarstvo dostavlja Vladi, a Vlada dostavlja Skupštini Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Skupština) mišljenje na davanje saglasnosti za osnivanje škole.

(2) Rok za donošenje odluke o davanju saglasnosti od dana prijema je 60 dana.

(3) Nakon pribavljene odluke o davanju saglasnosti od Skupštine, Ministarstvo će u roku od 15 dana obavijestiti podnosioca zahtjeva.

(4) Podnosilac zahtjeva ima pravo prigovora na donesenu odluku o davanju saglasnosti u roku od 30 dana od dana prijeme odluke iz stava (2) ovog člana.

(5) Prigovorom se može tražiti izuzeće komisije iz člana 14. ovog zakona i imenovanje nove komisije.

(6) Komisiju iz stava (5) ovog člana obrazuje ministar iz reda istaknutih stručnjaka iz oblasti obrazovanja, predstavnika osnivača i predstavnika Ministarstva, koji nisu bili imenovani u ekspertnoj komisiji, s tim da se jedna trećina članova imenuje po prijedlogu osnivača škole u osnivanju.

(7) Članovima komisije iz stava (5) izdaje se rješenje s opisom poslova, rok od najduže 60 dana za izvršenje poslova i visini naknade za učešće u radu komisije.

(8) Vlada će donijeti odluku o odbijanju zahtjeva iz člana 12. ovog zakona ukoliko je izvještaj ekspertne i posebne ekspertne komisije negativan.

(9) Protiv odluke Vlade iz stava (8) ovog člana nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom u Sarajevu u roku od 30 dana od dana prijema rješenja.

(10) U slučaju negativnog mišljenja komisije iz člana 14. i stava (6) ovog člana, osnivač ima pravo nakon isteka roka od najmanje tri godine ponovo podnijeti zahtjev za pribavljnje saglasnosti za osnivanje škole.

Član 16

(Registar škola)

(1) Škola kao javna ustanova i ustanova upisuje se u Registar škola koji vodi Ministarstvo (u daljem tekstu: Registar).

(2) Bliži propis o postupku utvrđivanja uvjeta o sadržaju i načinu vođenja Registra donosi ministar.

(3) Provjeru uvjeta za upis u Registar vrši komisija koju formira ministar, a na zahtjev osnivača nakon ispunjenosti uvjeta i provedenog postupka iz čl. 12, 13, 14. i 15. ovog zakona.

(4) Na osnovu pozitivnog izvještaja komisije iz ovog člana, stav (3), ministar donosi rješenje o ispunjenosti uvjeta za upis u Registar.

(5) Škola se upisuje u Registar škola nakon upisa u Sudski registar i danom upisa stiče status pravnog lica.

Član 17
(Novoosnovana škola)

(1) Novoosnovana škola počinje s radom početkom školske godine ako vanredne okolnosti ne nametnu drugačije rješenje.

(2) Odluku o početku rada prije ili nakon početka školske godine donosi osnivač uz saglasnost ministra.

Član 18
(Javni dokumenti i pečat)

(1) Škola upisana u Registar obavezna je voditi dokumentaciju i evidenciju o odgoju i obrazovanju učenika i na osnovu nje izdavati javne dokumente.

(2) Škola ima pečat koji se koristi kao dokaz autentičnosti svakog dokumenta koji škola izdaje.

Član 19
(Statusne promjene)

(1) Odluke o statusnim promjenama škole kao javne ustanove čiji je osnivač ili suosnivač Kanton donosi Skupština na prijedlog Vlade.

(2) Odluke o statusnim promjenama osnovne škole čiji osnivač nije Kanton donosi osnivač uz prethodnu saglasnost ministra.

(3) Odluka o statusnoj promjeni škole može se donositi najkasnije tri mjeseca prije početka primjene, a primjenjuje se od početka naredne školske godine.

Član 20
(Prestanak rada škole)

(1) Ministarstvo vrši provjeru uvjeta rada škole svake četiri godine, a po potrebi i češće.

(2) Ako se prilikom provjere ustanovi da škola ne obavlja djelatnost na način utvrđen ovim zakonom, ministar će rješenjem utvrditi rok za otklanjanje nepravilnosti koji ne može biti duži od šest mjeseci.

(3) Dok traje rok za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti iz stava (2) ovog člana i dok ne dobije rješenje kojim se potvrđuje da su utvrđene nepravilnosti otklonjene, škola ne može vršiti prijem i upis učenika niti obavljati druge aktivnosti koje su uvjetovane otklanjanjem utvrđenih nedostataka.

(4) Ako škola u roku iz stava (2) ovog člana ne otkloni nepravilnosti, Ministarstvo obavještava Skupštinu koja obavezno u roku od 30 dana donosi rješenje o zabrani rada i nalaže brisanje škole iz Registra.

(5) Protiv rješenja Skupštine iz stava (4) ovog člana nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom u Sarajevu u roku od 30 dana od dana prijema.

(6) U slučaju prestanka rada škole osnivač je dužan da zatečenim učenicima omogući nastavak započetog odgoja i obrazovanja, a zatečenim radnicima omogućiti nastavak rada u drugoj školi, u skladu sa Zakonom o radu ("Službene novine Federacije BiH", broj 26/16), Kolektivnim ugovorom za djelatnost predškolskog odgoja i osnovnog odgoja i obrazovanja u Kantonu Sarajevo i članom 88. ovog zakona.

(7) Učenike privatne škole koja je prestala s radom, obavezne su primiti druge škole na području Kantona Sarajevo, ako zato ispunjavaju uvjete predviđene pedagoškim standardima i normativima.

III - OPĆI AKTI ŠKOLE

Član 21

(Opći akti škole)

(1) Opći akti škole su pravila škole koja donosi školski odbor škole, uz saglasnost ministra.

(2) Pravilima škole, pored pitanja utvrđenih zakonom, uređuje se:

- a) naziv, sjedište i pečat škole,
- b) osnivač škole,
- c) djelatnost škole,
- d) unutrašnja organizacija škole,
- e) odgojno-obrazovni rad u školi,
- f) prava i dužnosti učenika, nastavnika, stručnih saradnika, saradnika i drugih radnika,
- g) vođenje pedagoške dokumentacije i evidencije,
- h) organi upravljanja, rukovođenja i stručni organi,
- i) saradnja škole i porodice,
- j) način predlaganja predstavnika roditelja učenika u školski odbor,
- k) formiranje i rad vijeća roditelja,
- l) formiranje i rad vijeća učenika,
- m) ostvarivanje javnosti rada škole,
- n) procedura za proglašenje učenika "perspektivnim sportistom",
- o) organizacija rada u produženom ili cjelodnevnom boravku u školi,
- p) sadržaj i oblici društvene, kulturne, javne i sportske djelatnosti škole,
- r) opći akti koji se donose u školi kao i procedura njihovog donošenja,
- s) uvjete za završavanje dva razreda za jednu školsku godinu,
- t) izricanje odgojno-disciplinskih mjera,
- u) disciplinske mjere koje se mogu izreći radnicima i postupak prema nastavniku koji je udaljen iz nastavnog procesa kao i njegov daljnji radnopravni status,
- v) druga pitanja utvrđena ovim zakonom.

(3) Školski odbor, na prijedlog nastavničkog vijeća, donosi pravilnik o kućnom redu s etičkim kodeksom koji je usaglašen s instrukcijom koju donosi ministar.

(4) Škola, pored akata iz stavova (1) i (3) ovog člana ima i druge opće akte kojima se reguliraju pitanja bitna za rad škole, a koja nisu regulirana pravilima škole.

(5) Sva opća akta iz ovog člana, uključujući i budžet škole su javna i radnici imaju nesporno pravo uvida u iste.

IV - VRSTE, TRAJANJE I ZAJEDNICA ŠKOLA

Član 22

(Vrste, trajanje i mreža škola)

(1) Ustanova osnovnog odgoja i obrazovanja je škola, koja može biti:

- a) redovna,
- b) paralelna (muzička i baletska škola),
- c) centri.

(2) Redovna škola traje devet godina.

(3) Muzička škola svih odsjeka traje šest godina.

(4) Baletska škola traje šest godina.

(5) Mreža škola (u daljem tekstu: Mreža) obuhvata sve ustanove koje obavljaju djelatnost osnovnog odgoja i obrazovanja na području za koje se mreža utvrđuje, sa svim objektima u kojima se provodi osnovni odgoj i obrazovanje.

(6) Mreža obavezno sadrži:

a) popis škola u kojima se izvode:

- redovni programi odgoja i obrazovanja,
- redovni programi i posebni programi za učenike sa teškoćama,
- programi na jeziku i pismu nacionalnih manjina,
- međunarodni programi,
- eksperimentalni programi,
- produženi boravak ili cjelodnevna nastava,

b) popis ustanova prostorno prilagođenih osobama s invaliditetom i popis škola u kojima se organizira pedagoška i metodička praksa studenata.

(7) Mrežom se utvrđuje i školsko područje i područja na kojima se mogu osnovati nove škole ili uvesti novi obrazovni programi.

(8) Mreža se organizira na način da zadovoljava zahtjevima dostupnosti i racionalne organizacije upisnih područja, odnosno škola i programa odgoja i obrazovanja, te ispunjava uvjete i mjerila propisane standardima i normativima.

(9) Dostupnost iz stava (8) ovog člana podrazumijeva mogućnost redovnog odgoja i obrazovanja svakom osnovnoškolskom obvezniku u školi, drugoj ustanovi ili školskom objektu, uz primjerenu udaljenost od mjesta stanovanja i saobraćajnu povezanost koja ne ugrožava sigurnost učenika.

(10) Racionalnu organizaciju školskih područja iz stava (8) ovog člana podrazumijeva optimalnu iskoristivost postojećih školskih prostornih, materijalnih i kadrovskih kapaciteta.

(11) Mreža se može izmijeniti na osnovu izmijenjenih okolnosti koje predstavljaju elemente za izradu Mreže, kao što su naseljenost područja na kojemu djeluju škole, broj djece i demografska projekcija, geografski položaj i udaljenost škola.

(12) U slučaju da je Mrežom utvrđeno područje ili izvođenje novog programa iz stava (7) ovog člana, škola, odnosno program moći će se osnovati, odnosno izvoditi ako su ispunjene sve zakonske pretpostavke te uzimajući u obzir potrebna finansijska sredstva.

(13) Nakon konsultacija sa vijećem roditelja i sindikatom škole koje će biti uključene u tu mrežu, odluku o Mreži, uz saglasnost općina na prijedlog ministra, donosi Vlada.

Član 23 **(Zajednica osnovnih škola)**

(1) Autonomija škole ogleda se i u pravu da se udružuje u jednu ili više zajednica osnovnih škola (u daljem tekstu: zajednica) radi međusobne saradnje u ostvarivanju zajedničkih interesa i pružanja pomoći u odgojno-obrazovnom radu, s tim da svaka škola zadržava svojstvo pravnog lica.

(2) Skupštinu zajednice škola čine direktor ili lice koje ovlasti i jedan nastavnik iz svake škole članice zajednice kojeg bira nastavničko vijeće.

(3) Prava, obaveze i međusobni odnosi škola udruženih u zajednicu utvrđuju se ugovorom.

(4) Zajednica ima pravila kojima se reguliraju poslovi, zadaci i rad zajednice, a donosi ih zajednica, uz saglasnost ministra.

(5) Zajednice škola upisuju se u Registar zajednica osnovnih škola koji vodi Ministarstvo.

(6) Registar se vodi u skladu sa članom 16. ovog zakona.

V - NASTAVNI PLAN I PROGRAM, GODIŠNJI PROGRAM RADA I OSTALI OBLICI RADA

Član 24 **(Nastavni plan i program)**

(1) Odgojno-obrazovni rad ostvaruje se na osnovu nastavnog plana i programa za osnovni odgoj i obrazovanje (u daljem tekstu: nastavni plan i program) do donošenja nastavnog plana i programa, kojim se prelazi na usvajanje sadržaja koji će imati definirane ishode učenja, odnosno mjerljive pokazatelje znanja koje je učenik usvojio i koji će dovesti do jačanja učeničkih sposobnosti.

(2) Nastavni plan je školski dokument kojim se propisuju odgojno-obrazovna područja, odnosno nastavni predmeti koji će se izučavati u školi, redosljed izučavanja tih predmeta po razredima, sedmični i godišnji broj nastavnih časova za obavezne, fakultativne i izborne nastavne predmete, a u vezi s tim i struktura školske godine.

(3) Nastavni program je školski dokument kojim se propisuje obim, dubina i redosljed nastavnih sadržaja u pojedinom nastavnom predmetu.

(4) Nastavni plan i program bazira se na principima individualizacije i diferencijacije, integriranog učenja i podučavanja, aktivnog učenja i primjene naučenog, socijalne interakcije, razvoja socijalnih kompetencija, osiguranju sigurnog i stimulativnog

okruženja za učenje, praćenju, vrednovanju i ocjenjivanju i partnerstva s porodicom i zajednicom.

(5) Bliži propis o nastavnim planovima i programima za sve vrste škola na prijedlog Prosvjetno-pedagoškog zavoda, donosi ministar, u skladu sa zajedničkim jezgrom nastavnih planova i programa, koji se donose u skladu sa Okvirnim zakonom o osnovnom i srednjem obrazovanju Bosne i Hercegovine.

(6) U školi čiji osnivač nije Kanton nastavni plan i program svakog pojedinačnog predmeta može da ima najviše do 20 % specifičnih sadržaja u odnosu na nastavni plan i program iz st. (2) i (3) ovog zakona.

(7) Na nastavni plan i program svakog pojedinačnog predmeta i nastavni plan i program iz stava (6) ovog zakona saglasnost daje ministar.

(8) U trećem i šestom razredu provodi se eksterna procjena znanja, koja neće utjecati na zaključnu ocjenu učenika, a na kraju završnog razreda utvrđuje se obaveza polaganja eksterne mature u skladu sa pravilnikom koje donosi ministar.

(9) Ministarstvo je obavezno pripremiti maturaške ispitne kataloge, dostupne na strani Ministarstva godinu dana prije eksterne mature, a najkasnije do početka školske godine u kojoj se polaže eksterna matura, koji će biti usklađeni sa važećim planom i programom.

(10) Ministarstvo će raditi analizu provođenja rezultata eksterne mature, u svrhu unapređenja kvaliteta obrazovanja.

(11) Škola rezultate eksterne mature će koristiti za unapređenje svog razvojnog plana, školskog programa, plana stručnog usavršavanja i napredovanja nastavnika.

(12) Škola je obavezna svake školske godine provoditi internu evaluaciju za sve nastavne predmete na način i u skladu sa kriterijima definiranim u pravilniku iz stava (8) ovog člana. O rezultatima interne evaluacije škola podnosi izvještaj Ministarstvu.

(13) Ministar će osigurati da sadržaji koji promoviraju jednakost spolova budu sastavni dio nastavnog plana i programa.

(14) Škola je obavezna da u toku školske godine u potpunosti realizira nastavni plan i program.

(15) Ako se utvrdi da škola nije realizirala godišnji fond nastavnih časova, produžiti će rad sve dok ne ostvari planirani godišnji fond nastavnih časova.

(16) Ministarstvo je obavezno da na kraju svake školske godine izvrši analizu potreba za izmjenama i dopunama nastavnog plana i programa.

(17) Ministar će osigurati da nastavni sadržaji, odnosno tematske jedinice koje su posvećene izučavanju zločina genocida počinjenog u Bosni i Hercegovini, u vremenskom periodu 1992 - 1995. godina, tematske jedinice posvećene opsadi Sarajeva, prema presudama nadležnih sudova, budu sastavni obavezujući dio nastavnog plana i programa.

Član 25 **(Izborni predmeti)**

(1) Škola će unapređivati i štiti vjerske slobode, toleranciju i kulturu dijaloga.

(2) Imajući na umu različitost ubjeđenja/vjeronanja u Bosni i Hercegovini, učenici će pohađati časove vjeronauke samo ako su u skladu s njihovim ubjeđenjem ili ubjeđenjima njihovih roditelja.

(3) Škola ne može preduzimati bilo kakve mjere i aktivnosti kojima bi se ograničavala sloboda izražavanja sopstvenih i upoznavanja drugih i drugačijih vjerskih uvjerenja.

(4) Učenici koji ne žele pohađati vjeronauku neće ni na koji način biti dovedeni u nepovoljan položaj u odnosu na druge učenike.

(5) Škola je dužna osigurati uvjete da učenici pohađaju nastavni predmet vjeronauku/vjeronauk, a učenicima koji ne pohađaju vjeronauku/vjeronauk omogućit će se pohađanje jednog od alternativnih predmeta za koji se opredijeli većina učenika.

Član 26

(Rad škole/odjeljenja škole druge države)

(1) Druga država ili asocijacija država mogu organizirati rad škole/odjeljenja osnovnog odgoja i obrazovanja na teritoriji Kantona u skladu s ovim zakonom i raditi po nastavnim planovima i programima koje su donijeli organi druge države u skladu s vlastitim propisima.

(2) Rad škole/odjeljenja osnovne škole druge države vrši se po nastavnim planovima i programima koje su donijeli organi druge države, izuzev iz nacionalne grupe predmeta.

(3) Prethodnu saglasnost za nastavne planove i programe iz stava (2) ovog člana daje ministar.

(4) Škola/odjeljenje iz stava (1) ovog člana upisuje se u poseban registar koji vodi Ministarstvo.

Član 27

(Godišnji program rada škole)

(1) Rad u školi u toku školske godine realizira se na osnovu godišnjeg programa rada škole (u daljem tekstu: godišnji program) u skladu sa razvojnim planom škole.

(2) Godišnji program sadrži obavezne i druge oblike rada, kao i izvještaj o realiziranju godišnjeg programa za prethodnu školsku godinu.

(3) Nastavničko vijeće utvrđuje prijedlog godišnjeg programa na osnovu nacрта kojeg priprema direktor, a usvaja ga školski odbor.

(4) Škola, nakon usvajanja, dostavlja godišnji program rada u elektronskoj verziji, najkasnije do 30 septembra za tekuću školsku godinu, i to po jedan primjerak osnivaču, odnosno Ministarstvu i nadležnom organu općine.

Član 28

(Eksperimentalni program)

(1) Škola ima autonomiju u okviru zakonskih i podzakonskih akata da osmišljava, predlaže i realizira eksperimentalne programe vodeći računa o standardima i održivosti postojećih i primjeni novih oblika i metoda rada u nastavnom procesu.

(2) Škola može provoditi eksperimentalni program kojim se provjerava vrijednost novih obrazovnih sadržaja, oblika i metoda rada, kao i nove nastavne opreme.

(3) Eksperimentalni program sadrži:

- a) cilj, zadaću, obrazovne ishode, sadržaj;
- b) mjesto i način izvođenja;
- c) vrijeme potrebno za realizaciju programa;
- d) prostorne, kadrovske i druge uvjete;
- e) način stručnog praćenja i vrednovanja programa i
- f) finansijska sredstva potrebna za realizaciju programa.

(4) Bliži propis o eksperimentalnim programima, uvjetima i načinu rada donosi ministar.

Član 29 (Vannastavne aktivnosti)

(1) U cilju razvijanja posebnih interesovanja učenika i njihovih skolonosti i sposobnosti, u školi se organiziraju i provode vannastavne aktivnosti.

(2) Vannastavne aktivnosti provode se na osnovu plana i programa koji na početku školske godine, a najkasnije do kraja septembra izrađuje voditelj vananstavne aktivnosti, a odbrava direktor škole.

(3) Rad učeničke zadruge, kao oblika vannastavne aktivnosti, preciznije se uređuje internim aktima škole.

(4) Učešće učenika u ovim aktivnostima je na dobrovoljnoj osnovi.

(5) Škola u prirodi, izleti, studijske posjete, ekskurzije, kampovanje/logorovanje, društveno koristan rad i drugi oblici odgojno-obrazovnog rada predviđeni u godišnjem programu rada organiziraju se u skladu sa pravilnikom koji donosi ministar.

(6) Škola plivanja, škola skijanja, škola planinarenja kao i drugi specifični oblici nastave iz predmeta Tjelesni i zdravstveni odgoj organiziraju se u skladu sa pravilnikom koji donosi ministar.

Član 30 (Pedagoška i metodička praksa studenata)

(1) U svim školama koje imaju prostorne i kadrovske kapacitete organizira se pedagoška i metodička praksa za studente koji se pripremaju za odgojno-obrazovni rad s učenicima.

(2) Na prijedlog visokoškolskih ustanova, odnosno njihovih organizacionih jedinica, ministar određuje škole za obavljanje pedagoške i metodičke prakse i polaganje praktičnog dijela ispita, za studente koji se obrazuju na tim ustanovama.

(3) Ustanove iz stava (1) ovog člana sklapaju ugovore sa školama kojima reguliraju međusobne odnose.

Član 31 (Nastava u kući, odnosno zdravstvenoj ustanovi)

(1) Za učenike koji zbog većih motoričkih teškoća, hroničnih i drugih bolesti ne mogu pohađati nastavu u školi, uz odobrenje Ministarstva, organizira se nastava u kući,

odnosno zdravstvenoj ustanovi, ako se učenik nalazi na dužem liječenju, te im se omogućava polaganje predmetnog ili razrednog ispita.

(2) Nastava iz stava (1) ovog člana organizira se u stacionarnim uvjetima koje preuzima škola najbliža zdravstvenoj ustanovi, odnosno škola koja ima kapacitete za ovaj vid nastave u kojoj je registrirano područno odjeljenje "Škole u bolnici".

(3) Nastava u kući i u područnom odjeljenju "Škole u bolnici" izvodi se po nastavnom planu i programu koji donosi ministar.

(4) Za nastavnike koji realizuju odgojno-obrazovni rad u "Školi u bolnici" potrebno je osigurati dodatno stručno usavršavanje u skladu s potrebama učenika koji su smješteni u zdravstvenoj ustanovi.

(5) Nastavnici i stručni saradnici koji izvode nastavu u stacionarnim ustanovama "Škola u bolnici" ostvaruju pravo na stimulativne mjere, a škole na dodatne materijalne troškove za ovu namjenu, u skladu s materijalnim mogućnostima.

(6) U stacionarnim ustanovama "Škola u bolnici" nastavni proces realizira se na osnovu posebnog nastavnog plana koji donosi ministar, pri čemu nastavni čas traje 30 minuta dok dnevno opterećenje za učenike može biti najviše dva sata.

Član 32

(Nastava za učenike koji započinju, odnosno nastavljaju obrazovanje u Kantonu)

(1) Učenici, državljani Bosne i Hercegovine, koji su dio osnovnog odgoja i obrazovanja završili u Bosni i Hercegovini, izvan Kantona, upisuju se u školu u odgovarajući razred i nastavljaju obrazovanje pod istim uvjetima kao i učenici u Kantonu, uz obavezu polaganja razlike predmeta nakon obavljene ekvivalencije.

(2) Državljanima Bosne i Hercegovine koji su dio osnovnog odgoja i obrazovanja stekli u inostranstvu, te stranim državljanima i osobama bez državljanstva, omogućit će se obrazovanje u odgovarajućem razredu škole uz obavezu provođenja ekvivalencije svjedodžbi/odgovarajućeg dokumenta na osnovu kojih se upisuju, u skladu sa zakonom.

(3) Strani državljani i lica bez državljanstva imaju pravo na osnovni odgoj i obrazovanje u skladu s ovim zakonom i važećim propisima, u skladu s konvencijama i sporazumima koje je Bosna i Hercegovina zaključila s drugim zemljama ili međunarodnim organizacijama, kada se može osnovano zaključiti da će takve osobe u Bosni i Hercegovini boraviti više od tri mjeseca.

(4) Ekvivalenciju svjedodžbi iz stava (2) ovog člana vrši Ministarstvo u skladu s Pravilnikom o ekvivalenciji svjedodžbi koji donosi ministar.

(5) Na prijedlog ministra Vlada donosi odluku o visini naknade za ekvivalenciju svjedodžbi.

VI - ORGANIZACIJA RADA ŠKOLE

Član 33

(Početak i trajanje školske godine)

(1) Školska godina počinje 1. septembra, a završava se 31. augusta naredne godine.

(2) Nastavna godina počinje prvog radnog dana u septembru tekuće, a završava se najkasnije do 30. juna naredne godine, osim ako ministar drugačije ne propiše školskim kalendarom.

- (3) Školska godina počinje i završava intoniranjem državne himne i podizanjem zastave države Bosne i Hercegovine.
- (4) Nastava u školi izvodi se po polugodištima i traje 37 radnih sedmica, s tim da se nastavni plan i program planira i realizira u okviru 35 nastavnih sedmica.
- (5) Nastava u prvom i završnom razredu škole, iz stava (4) ovog člana, traje 36 radnih sedmica, s tim da se nastavni plan i program planira i realizira u okviru 34 nastavne sedmice.
- (6) Nastava u prvom polugodištu počinje prvog radnog dana u septembru i završava se po pravilu 31. decembra tekuće kalendarske godine.
- (7) Zimski odmor za učenike traje četiri sedmice i koristi se po pravilu nakon završetka prvog polugodišta.
- (8) Nastava u drugom polugodištu počinje poslije zimskog odmora i završava se nakon ispunjenja uvjeta iz st. (4) i (5) ovog člana.
- (9) Odgojno-obrazovni rad izuzetno može trajati i kraće od vremena propisanog stavovima (4) i (5) ovog člana i može se prekidati u toku polugodišta, odnosno školske godine, u slučaju proglašenja prirodne katastrofe, elementarne nepogode, stanja neposredne ugroženosti i ratnog stanja, o čemu na prijedlog ministra odluku donosi Vlada, kao i odluku o pomjeranju početka nastave u prvom i drugom polugodištu i produžetak zimskog odmora, zavisno od klimatskih ili drugih uvjeta, s tim da u toku školske godine bude ostvaren godišnji fond nastavnih sati.
- (10) Ministar utvrđuje školski kalendar za svaku školsku godinu i objavljuje ga najkasnije do 30. juna tekuće godine za narednu školsku godinu.
- (11) Ministar može, u izuzetnim okolnostima (proglašenja nesreće, elementarne nepogode, prirodne nesreće, stanja neposredne ugroženosti, ratnog stanja i drugim izuzetnim situacijama) dati saglasnost školama za izvođenje online nastave.
- (12) Škola je dužna u Godišnjem programu rada planirati sedmicu kada će izvoditi online nastavu.
- (13) Bliži propis o načinu i uvjetima izvođenja online nastave u školama, donijet će ministar u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.
- (14) Ukoliko je osnivač škole vjerska zajednica odnosno crkva, nastavni kalendar za svaku školsku godinu donosi osnivač uz saglasnost ministra.
- (15) Nastavni kalendar donosi se najkasnije dva mjeseca prije početka školske godine.

Član 34
(Dan nastavnika Kantona)

- (1) Svjetski dan nastavnika, 5. oktobar ustanovljen je kao Dan nastavnika u Kantonu Sarajevo, i planira se školskim kalendarom.
- (2) Dan nastavnika Kantona Sarajevo obilježava se kao radni nenastavni dan uz prigodan program (organizaciju literarnih i likovnih konkursa, sportskih takmičenja, okruglih stolova, humanitarnih akcija i drugih manifestacija) sa ciljem promocije njegovog značaja i uloge nastavnika u odgojno-obrazovnom procesu.

Član 35

(Organiziranje odgojno-obrazovnog rada)

- (1) Broj učenika u odjeljenju određuje se standardima.
- (2) U školama čiji osnivač nije Kanton broj učenika u odjeljenju utvrđuje školski odbor te škole.
- (3) Ukoliko u školi nema dovoljan broj učenika, nastava se može organizirati u kombiniranim odjeljenjima koja se formiraju od učenika iz dva ili više razreda u jedno odjeljenje.
- (4) Odgojno-obrazovni rad u školi može se izvoditi u jednoj smjeni, ako to dopuštaju prostorni, kadrovski i drugi uvjeti rada.
- (5) Redovna nastava u prvoj smjeni počinje u 8,00 sati, a u drugoj smjeni se završava sa završetkom šestog nastavnog časa, najdalje u 19,30 sati.
- (6) Raniji početak i završetak redovne nastave može odobriti ministar na osnovu opravdanog zahtjeva škole.

Član 36

(Organizacija nastave)

- (1) Škola organizira nastavni proces u petodnevnoj radnoj sedmici.
- (2) Nastavni čas u osnovnoj školi traje 45 minuta, a u centrima 40 minuta, osim ako nastavnim planom i programom nije drukčije određeno.
- (3) Nastava se organizira po razredima, a neposredno izvodi u odjeljenju ili u grupi u skladu sa nastavnim planom i programom.
- (4) Za učenike I, II, III razreda može se organizovati fleksibilno trajanje nastavnog časa unutar zadanog dnevnog vremenskog okvira.
- (5) U toku sedmice učenici I, II i III razreda mogu imati najviše 20 časova svih oblika odgojno-obrazovanog rada s tim da u toku dana ne mogu imati više od četiri časa redovne nastave.
- (6) U toku sedmice učenici IV, V i VI razreda mogu imati najviše 25 časova nastave, s tim da u toku dana ne mogu imati više od pet časova redovne nastave.
- (7) U toku sedmice učenici VII, VIII i IX razreda mogu imati najviše 30 časova nastave, s tim da u toku dana ne mogu imati više od šest časova redovne nastave.
- (8) Izuzetno, učenici od V do IX razreda u toku sedmice mogu imati jedan čas više redovne nastave u odnosu na broj časova propisan u st. (6) i (7) ovog člana i to samo kada se radi o predmetima koji se u skladu sa standardima i normativima za osnovnu školu dijele u grupe.
- (9) Nastavnik je obavezan svake druge školske godine realizirati ogledni čas.
- (10) Direktor škole može, u izuzetnim slučajevima, odlučiti da produži ili skрати trajanje časova.
- (11) Ministar može, u izuzetnim okolnostima, odlučiti da produži ili skрати trajanje časova u pojedinim ili svim školama na području Kantona.

(12) Učenici u toku jednog nastavnog dana po rasporedu ne mogu imati dva časa istog predmeta, osim ako to ne zahtijeva organizacija rada i način izvođenja nastavnog predmeta.

Član 37
(Udžbenici)

(1) U školi se mogu koristiti samo udžbenici, didaktička i druga nastavna sredstva čiju je upotrebu odobrilo nadležno ministarstvo u skladu sa Zakonom o udžbenicima.

(2) Škola je dužna omogućiti besplatno korištenje udžbenika i drugih nastavnih sredstava koje posjeduje.

Član 38
(Kućni red i etički kodeks)

(1) Školski odbor, uz konsultaciju sa sindikatom ili vijećem radnika, na prijedlog nastavničkog vijeća škole, a nakon provedene rasprave na vijeću roditelja i vijeću učenika, donosi Pravilnik o kućnom redu s etičkim kodeksom kojeg su se obavezni pridržavati sva lica koja borave u školskom prostoru.

(2) U školi je zabranjen svaki oblik reklame, davanja usluga i prodaja proizvoda drugih pravnih i fizičkih lica bez saglasnosti ministra.

(3) Pravilnik iz stava (1) ovog člana mora biti usaglašen sa instrukcijom koju donosi ministar.

(4) Etički kodeks donosi ministar.

VII - PEDAGOŠKA DOKUMENTACIJA I EVIDENCIJA

Član 39
(Pedagoška dokumentacija i evidencija)

(1) U školi se u elektronskom i materijalnom obliku vodi pedagoška dokumentacija i evidencija u skladu s propisom koji donosi ministar.

(2) Direktor, pomoćnik direktora, nastavnici i stručni saradnici škole obavezni su uredno, blagovremeno voditi dokumentaciju i evidenciju i odgovorni su za ažurnost njihovog vođenja.

(3) Podaci u matičnoj knjizi trajne su vrijednosti.

(4) Škola učeniku izdaje javni dokument.

(5) Škole vode pedagošku dokumentaciju i evidenciju u skladu s propisom iz stava (1) ovog člana.

Član 40
(Vrsta i način vođenja evidencije)

(1) Škola vodi evidenciju o:

- a) učeniku,
- b) uspjehu učenika,
- c) odgojno-obrazovnom radu,
- d) radnicima,
- e) školskom inventaru.

(2) Evidencija iz stava (1) ovog člana vodi se u elektronskom i materijalnom obliku.

Član 41

(Informacioni sistem upravljanja u obrazovanju)

(1) S ciljem efikasnog funkcioniranja odgojno-obrazovnog sistema evidencija u elektronskom obliku iz člana 40. stav (2) ovog zakona vodi se kroz informacioni sistem upravljanja u obrazovanju (u daljem tekstu: EMIS), koji uspostavlja i kojim upravlja Ministarstvo.

(2) EMIS je sistem za prikupljanje, obradu i generisanje statističkih izvještaja na nivou osnovnog i srednjeg obrazovanja, a sastoji se od dva nivoa baza podataka:

a) školska baza, za čiji rad je zaduženo EMIS odgovorno lice u školi koje brine o njegovom funkcioniranju i

b) ministarska baza za čiji rad je zaduženo EMIS odgovorno lice u Ministarstvu.

(3) Ministarsku bazu podataka čine objedinjene baze svih osnovnih škola koje se vode kao pojedinačne baze podataka.

(4) Obrada ličnih podataka u EMIS sistemu vrši se uz korištenje obaveznih mjera tehničke zaštite, koje uključuju pohranu u bazu podataka i pristup serveru, preko mreže kontrolirane s firewall-om. Podaci o prenosu od udaljenih korisničkih računara do servera i obratno zaštićeni su od prisluškivanja i izmjene. Zaštita se provodi upotrebom kriptografije, upotrebom HTTPS protokola i alternativno upotrebom VPN mreža.

Član 42

(Evidencija o učeniku)

Evidenciju o učeniku čine podaci o njegovom identitetu (lični podaci), identitetu roditelja, obrazovnom, socijalnom i zdravstvenom statusu, uspjehu učenika, te podaci o preporučenoj i pruženoj dodatnoj obrazovnoj, zdravstvenoj i socijalnoj podršci.

(1) Lični podaci o učeniku iz stava (1) ovog člana su: ime i prezime učenika, jedinstveni matični broj, spol, datum rođenja, mjesto, općina i država rođenja, adresa, mjesto stanovanja, kontakt telefon, matični broj učenika, nacionalna pripadnost i državljanstvo.

(2) Lični podaci o roditelju učenika iz stava (1) ovog člana su: ime i prezime roditelja, adresa, mjesto, općina stanovanja, kontakt telefon, odnosno adresa elektronske pošte na koje je moguće prenijeti hitne poruke roditelju u vrijeme kada učenik boravi u školi.

(3) Podaci o obrazovnom statusu učenika iz stava (1) ovog člana su podaci o vrsti škole i trajanju obrazovanja i odgoja, organizaciji odgojno-obrazovnog rada, obaveznim i izbornim predmetima, fakultativnim predmetima, stranim jezicima, podaci o individualno prilagođenom programu, dopunskoj i dodatnoj nastavi, cjelodnevnoj nastavi i produženom boravku, slobodnim aktivnostima za koje se opredijelio i drugim oblastima školskog programa u kojima učestvuje, učešću na takmičenjima, nagradama, izostancima, izrečenim odgojno-disciplinskim mjerama.

(4) Podaci o zdravstvenom statusu učenika iz stava (1) ovog člana obrađuju se radi osiguranja posebnih obrazovnih potreba učenika, a to su sljedeći podaci: o zdravstvenom statusu učenika (zdrav/bolestan), vrsti oboljenja, dijagnozi, terapiji,

vrsti posebne potrebe i sl. Način obrade podataka o zdravstvenom stanju učenika uređuje se posebnim aktom koji donosi ministar.

(5) Podaci kojima se određuje socijalni status učenika, roditelja su: podaci o uvjetima stanovanja (stanovanje u stanu, kući, porodičnoj kući, podstanarstvu, domu, da li učenik ima svoju sobu i drugim oblicima stanovanja), udaljenosti domaćinstva od škole, stanju porodice (broj članova porodičnog domaćinstva, da li su roditelji živi, bračni status roditelja, njihov obrazovni nivo i zaposlenje), kao i podatak o primanju novčane socijalne pomoći i da li porodica može obezbijediti užinu, knjige i pribor za učenje.

Član 43
(Evidencija o uspjehu učenika)

(1) Evidenciju o uspjehu učenika čine podaci kojima se utvrđuje postignut uspjeh učenik u učenju i vladanju i to: ocjene u toku klasifikacijskog perioda, zaključne ocjene iz nastavnih predmeta na kraju prvog i drugog polugodišta, rezultate na eksternoj maturi i podaci o izdatim javnim ispravama, podaci o razrednim, popravnim, kontrolnim i godišnjim ispitima, o rezultatima eksterne mature i drugim ispitima koji se obrađuju u skladu sa ovim zakonom.

(2) Evidencija iz stava (1) ovog člana vodi se i putem elektronskog dnevnika koji je sastavni dio EMIS sistema.

Član 44
(Evidencija o odgojno-obrazovnom radu)

Evidenciju o odgojno-obrazovnom radu čine podaci o podjeli predmeta na nastavnike i rasporedu sati nastave i ostalih oblika odgojno-obrazovnog rada, udžbenicima i drugim nastavnim sredstvima, rasporedu pismenih radova, obaveznim pismenim vježbama predviđenim nastavnim planom i programom, podaci o ostvarivanju školskog programa, saradnji s roditeljima i jedinicom lokalne samouprave i ostalim oblicima odgojno-obrazovnog rada, u skladu sa ovim zakonom.

Član 45
(Evidencija o radnicima)

(1) Evidenciju o radnicima čine sljedeći podaci: ime i prezime, jedinstveni matični broj građana, spol, datum rođenja, mjesto, općina i država rođenja, adresa, mjesto, općina i država stanovanja, kontakt telefon, adresa elektronske pošte, nivo i vrsta obrazovanja, podaci o stručnom usavršavanju i stečenim zvanjima, podaci o državljanstvu, podatak o vrsti radnog odnosa, načinu i dužini radnog angažovanja, podaci o stručnom ispitu, podaci o zaduženjima i fondu časova nastavnika, stručnih saradnika, asistenata u nastavi i nenastavnog osoblja, plaći i učešću u radu organa i tijela škole, a u svrhu ostvarivanja odgojno-obrazovnog rada, u skladu sa ovim zakonom.

(2) Lični podaci iz stava (1) ovog člana obrađuju se za potrebe obaveznog obrazovanja, potrebe škole i Ministarstva.

Član 46
(Način prikupljanja podataka o učenicima za evidenciju)

(1) Lični podaci koji se obrađuju u EMIS-u potiču iz javnih isprava koje se pribavljaju po službenoj dužnosti ili ih dostavljaju roditelji i radnici.

(2) Izuzetno, lični podaci koji se obrađuju u EMIS sistemu zavisno od prirode tih podataka mogu biti pribavljeni na propisanom obrascu EMIS, kao izjave i izjašnjenja roditelja.

(3) Na osnovu podataka unesenih u EMIS osnovna škola izdaje javne dokumente elektronskim putem.

Član 47
(Obrada podataka)

Vrste, naziv, sadržaj obrazaca i način vođenja dokumentacije i evidencije u materijalnom obliku propisuje ministar Pravilnikom o vođenju pedagoške dokumentacije i evidencije.

Član 48
(Vođenje evidencije)

(1) Evidencija se vodi na bosanskom ili hrvatskom ili srpskom jeziku, latiničkim pismom u skladu sa ovim zakonom.

(2) Podaci u EMIS-u ažuriraju se na dan nastanka promjene, a najkasnije u roku od 15 dana od dana nastanka promjene.

Član 49
(Rokovi čuvanja podataka)

(1) Lični podaci iz evidencije o učenicima i podaci iz evidencije o uspjehu učenika koji se odnose na zaključne ocjene na kraju školske godine i rezultati na eksternoj maturi čuvaju se trajno.

(2) Svi ostali podaci čuvaju se deset godina.

Član 50
(Svrha obrade i zaštite podataka)

(1) Svrha obrade podataka je obezbjeđivanje indikatora u obrazovanju, radi praćenja efikasnog i kvalitetnog funkcioniranja odgojno-obrazovnog sistema, planiranja obrazovne politike praćenje, proučavanje i unapređivanje odgojno-obrazovnog nivoa učenika, profesionalnog statusa i usavršavanja nastavnika, rada obrazovnih ustanova, efikasnog finansiranje sistema obrazovanja i stvaranje osnova za provođenje istraživanja u oblasti obrazovanja.

(2) Sve osobe koje dolaze u kontakt s podacima u informacionom sistemu upravljanja u obrazovanju, odnosno podacima koji su u bazu uskladišteni moraju biti upoznati da dolaze u kontakt s podacima koji predstavljaju službenu tajnu, te da se moraju pridržavati Zakona o zaštiti ličnih podataka ("Službeni glasnik BiH", br. 49/06, 76/11 i 89/11) i da svaka zloupotreba podataka iz baze podataka za sobom povlači odgovornost kao i sankcije u skladu sa zakonom.

(3) Za potrebe naučno-istraživačkog rada i prilikom izrade obrazovno-statističkih analiza, lični podaci koriste se i objavljuju na način kojim se obezbjeđuje zaštita identiteta učesnika odgojno-obrazovanog procesa.

(4) Podaci iz dokumentacije i evidencije moraju biti zaštićeni od zloupotrebe, uništenja, gubitka, neovlaštenih promjena ili pristupa, u skladu s odredbama zakona i Pravilnikom o primjeni informacionog sistema EMIS u Kantonu, a kojeg donosi ministar najkasnije u roku od dvanaest mjeseci nakon usvajanja ovog zakona.

(5) Detaljnije upute o načinu prikupljanja podataka, osoblja koji su ovlašteni da koriste informacije sadržane u pojedinačnim datotekama, način snimanja i prijenosa ličnih podataka, način njihovog uništavanja nakon isteka roka čuvanja i druge postupke i mjere zaštite propisuje pravilnikom iz stava (4) ovog člana.

(6) Ovlaštenje za pristup i nivo pristupa podacima iz EMIS-a odobrava ministar.

VIII - SAMOVREDNOVANJE, VANJSKO VREDNOVANJE I PLANIRANJE ODGOJNO-OBRAZOVNOG RADA

Član 51

(Samovrednovanje)

(1) Škola po potrebi, a najmanje jedanput u dvije godine provodi postupak samovrednovanja rada rukovodnog i nastavnog osoblja, odnosno uspješnosti realiziranja nastavnih programa u skladu s pravilnikom u kojem su sadržani kriteriji samovrednovanja, a koji donosi ministar.

(2) Samovrednovanjem se obavezno ocjenjuju: kvalitet nastave i interaktivnog odnosa učenik - nastavnik, korektnost u komunikaciji, odnos nastavnog osoblja prema učeniku na nastavi i na provjerama znanja, kao i drugi elementi utvrđeni pravilnikom iz stava (1) ovog člana.

(3) Rezultati provedenog samovrednovanja dostavljaju se školskom odboru, vijeću roditelja i Prosvjetno-pedagoškom zavodu, koji na osnovu dostavljenih pokazatelja daju preporuke za unapređenje odgojno-obrazovnih procesa u školi.

Član 52

(Vanjsko vrednovanje)

(1) U školama se radi unapređenja kvaliteta rada odgojno-obrazovne djelatnosti provodi vanjsko vrednovanje najmanje jedanput u dvije godine.

(2) Vanjsko vrednovanje provodi se u skladu sa pravilnikom o kriterijima vrednovanja i samovrednovanja, a koji donosi ministar.

(3) Škole su obavezne koristiti sve pokazatelje uspješnosti odgojno-obrazovnog rada za analizu i samovrednovanje, radi trajnog unapređivanja kvalitete rada škole.

(4) Rezultate vrednovanja rada rukovodnog, nastavnog, stručnog i drugog osoblja škola je obavezna analizirati i isti čine sastavni dio personalnog dosijea svakog radnika škole.

Član 53

(Planiranje rada škole)

(1) Školski odbor na prijedlog direktora utvrđuje plan kadrovskih potreba za naredni petogodišnji period koji se donosi kontinuirano.

(2) Školski odbor donosi školski razvojni plan koji predlaže direktor škole za njegov mandatni period, nakon konsultacija s nastavničkom vijećem.

(3) Ministar donosi akt kojim se preciznije uređuju jedinstveni parametri za sistem uspostave i osiguranja kvalitetom u školama Kantona.

IX - UČENICI

Član 54

(Školsko područje)

(1) Školsko područje je prostorno područje s kojeg se učenici upisuju u određenu školu na osnovu prebivališta, odnosno CIPS-ove prijave.

(2) Ministarstvo na prijedlog općinskog vijeća na čijoj teritoriji se nalazi škola utvrđuje školsko područje za svaku javnu ustanovu, školu uz saglasnost Ministarstva i poštivanje principa iz člana 22. ovog zakona, u vezi sa kojim je obaveza škole upisati djecu kao školske obveznike, izuzev za paralelne škole i centre, koji upisuju djecu sa više općina.

(3) Pri utvrđivanju školskog područja poštovat će se osnovni princip, a to je da se učenicima omogućiti pohađanje škole koja je najbliža njihovom mjestu stanovanja.

(4) Škola može na svom školskom području organizirati nastavu i u područnim školama, a u skladu sa standardima i normativima.

(5) Škola kojoj osnivač nije Kanton, upisuje školske obveznike na osnovu ugovora s roditeljima učenika nezavisno o školskom području, o čemu je obavezna obavijestiti školu sa čijeg su školskog područja upisani učenici.

(6) Na osnovu odobrenja ministra, u školu kao javnu ustanovu može se upisati i učenik koji ima prebivalište na području druge općine na teritoriji Kantona Sarajevo, odnosno na teritoriji Bosne i Hercegovine, ukoliko škola ispunjava uvjete propisane Standardima i normativima.

Član 55 **(Školski obveznik)**

(1) Osnovni odgoj i obrazovanje počinje upisom u prvi razred škole i obavezno je za svu djecu, od šeste do 15 godine života.

(2) Školskim obveznikom redovne škole smatra se dijete koje do 1. marta tekuće godine navršiti pet i po godina života.

(3) Škola koja ima odgovarajuće prostorne i kadrovske uvjete može omogućiti upis u školu djetetu koje je mlađe od utvrđene starosne dobi predviđene za početak obaveznog odgoja i obrazovanja, uz pismeni zahtjev roditelja i ako škola, nakon što razmotri preporuke komisije za upis učenika u prvi razred, bude sigurna da je to u najboljem interesu djeteta.

(4) Upis djeteta iz stava (3) ovog člana može se izvršiti samo ako dijete do kraja kalendarske godine puni šest godina života.

(5) Na osnovu mišljenja komisije iz stava (3) ovog člana, školski obveznik može se privremeno osloboditi upisa u redovnu školu, najdalje do navršenih sedam godina života.

Član 56 **(Uvjeti za upis učenika)**

(1) Procjenu zrelosti djeteta za polazak u školu vrši komisija za upis učenika u prvi razred.

(2) Komisiju iz stava (1) ovog člana za svaku školsku godinu, na prijedlog nastavničkog vijeća, imenuje direktor škole o čemu donosi rješenje.

Član 57 **(Upis učenika)**

- (1) Upis u redovnu školu obavlja se u aprilu i u izuzetnim opravdanim slučajevima u augustu na osnovu spiskova školskih obveznika koje školama dostavlja nadležni organ općine na čijoj teritoriji se škola nalazi, najkasnije do početka upisnog roka.
- (2) Roditelj kod prijavljivanja djeteta za upis u školu dostavlja: izvod iz matične knjige rođenih, ljekarsko uvjerenje o psihofizičkom stanju djeteta za upis u školu i zdravstvenom statusu s opisom poteškoća i uvjerenje/certifikat o pohađanju obaveznog predškolskog programa za djecu u godini pred polazak u školu.
- (3) Upis u prvi razred škole čiji osnivač nije Kanton vrši se na osnovu javnog konkursa, koji se objavljuje u sredstvima javnog informiranja.
- (4) S roditeljima učenika koji budu upisani u školu iz stava (3) ovog člana škola je obavezna zaključiti ugovor.
- (5) Upis u osnovnu muzičku školu i osnovnu baletsku školu vrši se u mjesecu maju, odnosno augustu, pod uvjetom da se u maju nije prijavio potreban broj učenika.
- (6) Osnovna muzička i osnovna baletska škola mogu organizirati razredne ispite za učenike, a osnovna muzička škola i za odrasle u skladu sa ovim zakonom i Zakonom o obrazovanju odraslih.
- (7) Muzička i baletska škola mogu organizirati odjeljenja pripremnog razreda.
- (8) U muzičku i baletsku školu može se upisati učenik:
 - a) u pripremno odjeljenje nakon završenog II razreda redovne škole i
 - b) u I razred nakon završenog III razreda redovne škole.
- (9) Izuzetno talentirani učenici mogu se, na prijedlog komisije za upis učenika, upisati u muzičku i baletsku školu i ranije, nego je predviđeno stavom (7) ovog člana.
- (10) Škola je obavezna da po obavljenom upisu školskih obveznika dostavi izvještaj o upisu osnivaču, Ministarstvu i općini na čijem području se nalazi, najkasnije do 1. juna za aprilski upisni rok, a najkasnije do 31. augusta za djecu koja se upišu u augustu.

Član 58

(Prelazak učenika iz škole u školu)

- (1) Prelazak učenika koji nije posljedica odgojno-disciplinske mjere iz jedne škole u drugu koja ostvaruje isti obrazovni program, vrši se na osnovu pisanog akta - prevodnice, uz obaveznu školu iz koje učenik prelazi da u roku od dva dana od dana prijema zahtjeva za izdavanje prevodnice, službenim putem dostavi prevodnicu školi u koju učenik prelazi.
- (2) Škola u koju učenik prelazi je obavezna da školu iz stava (1) ovog člana u roku od dva dana od dana upisa učenika obavijesti o statusu učenika.
- (3) Škola iz koje učenik odlazi ispisuje učenika u roku od sedam dana od dana prijemu obavijesti o upisu učenika u drugu školu.
- (4) Ukoliko učenik iz neopravdanih razloga ne pohađa nastavu ili ne nastavi školovanje u narednom razredu u školi u kojoj je završio ili škola nema informacija o njegovom statusu, dužna je u roku od 15 dana pismenim putem obavijestiti službu za socijalni rad nadležne općine.

(5) Dok se ne riješi pitanje statusa učenika iz stava četiri ovog člana škola je dužna voditi evidenciju o odsustvovanju učenika.

Član 59

(Izuzeci od redovnog pohađanja škole)

(1) Lice starije od 15 godina koje ne pohađa redovnu školu (u daljem tekstu: odrasli) može sticati osnovno obrazovanje u skladu s ovim zakonom i Zakonom o obrazovanju odraslih.

(2) Učenik koji navrší 15 godina starosti nema obavezu da pohađa redovnu osnovnu školu.

(3) Učenik koji je mlađi od 15 godina, a za svojom generacijom zaostaje tri i više godina, može biti izuzet od obaveze redovnog pohađanja škole i bit će mu omogućeno polaganje razrednog ispita.

(4) Učenik iz stava (2) ovog člana može završiti odgovarajuće razrede besplatnim vanrednim obrazovanjem, uz obavezno pohađanje instruktivne nastave.

(5) Služba za socijalnu zaštitu obavezuje se da vodi brigu o načinu završetka osnovnog obrazovanja ukoliko roditelji to nisu u mogućnosti.

Član 60

(Nadareni učenici)

(1) Nastavnik razredne i predmetne nastave u saradnji sa pedagogom škole prati i potiče nadarene učenike, te im organizira dodatni rad prema njihovim sklonostima, sposobnostima i interesima.

(2) Izuzetno, učeniku koji u prethodnom razredu ostvari odličan opći uspjeh i primjerno vladanje i ostvaruje izuzetne rezultate propisane programom za nadarene učenike, može se odobriti da završi dva razreda u toku jedne školske godine.

(3) Odluku iz stava (2) ovog člana donosi nastavničko vijeće.

(4) Bliži propis o programu za nadarene učenike donosi nastavničko vijeće uz konsultacije sa vijećem roditelja.

Član 61

(Učenici s problemima u ponašanju)

(1) Za učenike s problemima u ponašanju koje utvrdi pedagoško-psihološka služba škole ili zdravstvena ustanova provodi se odgojno-obrazovna podrška i stručni tretman.

(2) Vlada preko resornih ministarstava u saradnji sa školama, roditeljima, učenicima, organima lokalne samouprave i nevladinih organizacija promovira i provodi akcione planove za prevencije i odgovarajuće intervencije sa ciljem zajedničkog i organiziranog djelovanja i saradnje u borbi protiv zlostavljanja, zloupotrebe djece i mladih, zloupotrebe droge, alkohola i drugih opijata, te svih drugih pojava koje ugrožavaju zdravlje i život učenika.

(3) Realiziranjem planova iz stava (2) ovog člana škola u godišnjem programu rada planira aktivnosti sa ciljem promoviranja i razvijanja partnerstva škole, roditelja i lokalne sredine, u svim pitanjima od značaja za ostvarivanje odgojno-obrazovne funkcije škole te interesa i potreba škole.

(4) Način i oblik provođenja odgojno-obrazovne podrške i stručnog tretmana iz stava (1) ovog člana se provodi u skladu sa pravilnikom koji donosi ministar.

Član 62

(Sigurnost i socijalna zaštita učenika)

(1) Škola, zajedno s ustanovama za socijalnu zaštitu, prati socijalne probleme učenika i poduzima mjere da svaki učenik dobije pomoć i savjet potreban za prevazilaženje takvih problema.

(2) Škole su obavezne:

a) stvarati uvjete za zdrav mentalni i fizički razvoj te socijalnu dobrobit učenika;

b) sprječavati neprihvatljive oblike ponašanja;

c) brinuti se o sigurnosti učenika;

d) osigurati uvjete za uspješnost svakog učenika u učenju i vladanju;

e) pratiti zdravstveno stanje učenika dok boravi u školi i o tome obavještavati ljekare primarne zdravstvene zaštite i roditelje;

f) voditi evidenciju o neprihvatljivim oblicima ponašanja učenika u skladu s propisom koji donosi ministar i

g) pružati savjetodavni rad učenicima.

(3) Tokom boravka učenika u školi, škole mogu organizirati ishranu učenika u skladu s Pravilnikom o ishrani u školama koji, uz konsultacije s Ministarstvom zdravstva Kantona Sarajevo, donosi ministar.

(4) Težina školske torbe određena je pedagoškim standardima i normativima.

(5) Škola ima obavezu praćenja i provođenja odredbe iz stava (4) ovog člana.

Član 63

(Prava i obaveza zaštite prava učenika)

(1) Škola je obavezna na početku školske godine upoznati učenike i roditelje učenika s njihovim pravima, dužnostima, obavezama i odgovornostima utvrđenim ovim zakonom i pravilima, kao i o nadležnostima određenih institucija za rješavanje problema.

(2) Svi učesnici odgojno-obrazovnog procesa dužni su preduzimati mjere zaštite prava učenika, te o svakom kršenju tih prava, posebno o oblicima tjelesnog ili duševnog nasilja, spolne zloupotrebe, zanemarivanja ili nemarnog postupanja, zlostavljanja ili izrabljivanja učenika, odmah obavijestiti direktora koji je dužan postupiti u skladu sa zakonom.

(3) U školi se ne dozvoljava bilo koji oblik zastrašivanja, zlostavljanja, fizičkog kažnjavanja, vrijeđanja, ponižavanja, degradiranja ili bilo kojeg oblika ponašanja koji narušava zdravlje učenika.

(4) U slučaju sukoba prava, prednost se daje onom pravu, tumačenju ili djelovanju koje će najviše koristiti interesu djeteta.

(5) Bliži propis o načinu postupanja lica iz stava (2) ovog člana u poduzimanju mjera zaštite prava učenika te prijave svakog kršenja tih prava nadležnim tijelima, propisuje ministar.

(6) Škola je obavezna postupati u skladu sa Smjernicama za postupanje u slučajevima nasilja nad djecom u Bosni i Hercegovini.

Član 64
(Prijevoz učenika)

(1) Osnivač škole kao javne ustanove posebnim sporazumom u saradnji sa Ministarstvom saobraćaja Kantona Sarajevo osigurava da učenik, koji stanuje na udaljenosti većoj od dva kilometra od škole koju pohađa, ima besplatan prijevoz do te škole.

(2) Ako se učenik škole iz stava (1) ovog člana upiše u školu izvan školskog područja, osnivač nije dužan snositi troškove prijevoza učenika, s izuzetkom učenika koji pohađaju centre.

(3) U slučaju da učenik ima većih problema u kretanju, Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo osigurava prijevoz redovnih učenika i na manjoj udaljenosti od dva kilometra od škole koju pohađa i mjesta stanovanja učenika, i to korištenjem prijevoza kako je organiziran u školi koju pohađa i za učenike koji stanuju na udaljenosti većoj od dva kilometra.

(4) Prijevoz učenika može se organizirati u sistemu redovnog linijskog prijevoza putnika ili vanlinijskog prijevoza putnika.

(5) Učenici koji pohađaju centre iz člana 67. stav (1) i nemaju posebno organizovan prijevoz za učenike, osnivač, u saradnji sa Ministarstvom saobraćaja Kantona Sarajevo osigurava prijevoz i za pratioca.

(6) Obaveze iz stavova (1), (3), (4) i (5) ovog člana, reguliraju se posebnim sporazumom između Ministarstva i Ministarstva saobraćaja Kantona Sarajevo.

Član 65
(Vijeće učenika)

(1) U školi se osniva vijeće učenika koje čine predstavnici učenika svakog odjeljenja škole.

Uloga vijeća učenika je:

- a) promoviranje interesa škole u zajednici na čijem području se nalazi škola,
- b) prezentiranje stavova učenika nastavničkom vijeću,
- c) podsticanje angažiranosti učenika u radu škole,
- d) informiranje školskog odbora o svojim stavovima, kada ocijeni da je to potrebno ili po zahtjevu školskog odbora, o svakom pitanju koje se odnosi na rad i upravljanje školom.

(2) Detaljni propisi o načinu izbora, djelokrugu rada i funkcioniranju vijeća učenika, kao i druga prava i obaveze učenika u radu uređuju se pravilima škole.

X - UČENICI SA TEŠKOĆAMA U RAZVOJU

Član 66
(Podrška učenicima sa teškoćama u razvoju)

(1) Podrška učenicima sa teškoćama u razvoju (u daljem tekstu: učenici sa teškoćama), podrazumijeva podršku učenicima sa:

- a) oštećenjem vida,
- b) oštećenjem sluha,
- c) poremećajima govorno - jezičke komunikacije,
- d) motoričkim teškoćama,
- e) intelektualnim teškoćama,
- f) poremećajima u ponašanju,
- g) poremećajima iz spektra autizma,
- h) specifičnim teškoćama u učenju (disleksija, disgrafija, diskalkulija),
- i) poremećajem pažnje i hiperaktivnosti,
- j) emocionalnim poremećajima,
- k) kombiniranim razvojnim teškoćama i
- l) ostalim teškoćama.

(2) Na osnovu teškoća iz stava (1) ovoga člana učenik ostvaruje pravo na odgovarajući program školovanja prema mogućnostima, potrebama i interesima učenika.

(3) Posebne nastavne planove i programe za školovanje učenika iz stava (1) ovog člana, donosi ministar na prijedlog centra.

Član 67 **(Centri kao javne ustanove)**

(1) Ustanove osnovnog odgoja, obrazovanja i rehabilitacije za učenike sa teškoćama su centri kao javne ustanove.

(2) Centri pružaju podršku učenicima s teškoćama u redovnoj školi, osim ako za to nije potrebna specijalizirana dijagnostička i rehabilitacijska oprema.

(3) Centar ima status pravnog lica u čijoj se djelatnosti, osim osnovnog odgoja i obrazovanja, realiziraju i programi drugih nivoa odgoja i obrazovanja, rana intervencija, produženi stručni tretman, predškolski odgoj i obrazovanje, opsevaciono-dijagnostički postupci, radno osposobljavanje, te predlaganje primjerenog oblika školovanja učenika sa teškoćama. Za te učenike može biti organiziran i cjelodnevni boravak.

(4) Centri mogu funkcionisati i sa manjim brojem odjeljenja uz prethodnu saglasnost nadležnog ministarstva, a u skladu s odgovarajućim kriterijima koje donosi ministar.

(5) Centri imaju pravo na posebna budžetska sredstva u cilju realizacije produženog stručnog tretmana i prilagođavanja školskog okruženja potrebama učenika, kao i stručne podrške učenicima sa teškoćama u redovnim školama.

Član 68 **(Odgoj, obrazovanje i rehabilitacija učenika sa teškoćama)**

(1) U centru se realizira nastavni plan i program za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju učenika sa teškoćama, u skladu sa odgojno-obrazovnim potrebama učenika.

(2) U centru se predlaže, donosi i realizira individualno prilagođeni program za svakog učenika, a što će se bliže definirati Pravilnikom o inkluzivnom obrazovanju kojeg donosi ministar.

(3) U centru se realiziraju programi podrške učenicima sa teškoćama koji obezbjeđuju odgojno-obrazovno napredovanje učenika sa teškoćama, a sa ciljem njihovog uključivanja u redovne škole.

(4) Centar u skladu s mogućnostima vrši doedukaciju direktora, nastavnika, stručnih saradnika, asistenata u nastavi i roditelja učenika.

(5) Mogućnost prelaska učenika iz centra u redovnu školu, i iz redovne škole u centar utvrđuje se na osnovu zahtjeva škole, opservacije i obavezujućeg nalaza i mišljenja stručnog tima centra koji se sastoji od defektologa odgovarajućeg profila/edukatora-rehabilitatora, psihologa, pedagoga, a po potrebi i drugih stručnjaka, te mišljenja stručnog tima škole, kako bi se omogućio nesmetani napredak u obrazovanju i socijalizaciji učenika.

Član 69

(Odgojno-obrazovni i rehabilitacioni rad sa učenicima sa teškoćama u redovnim školama)

(1) Odgojno-obrazovni rad sa učenicima sa teškoćama realizira se u redovnim osnovnim školama na osnovu principa inkluzivnog odgoja, obrazovanja i rehabilitacije uz prethodno obezbjeđenje neophodne stručne podrške.

(2) Proces odgoja i obrazovanja učenika sa teškoćama u redovnoj školi realizira se uz stručnu podršku defektologa odgovarajućeg profila/edukatora-rehabilitatora i drugih stručnjaka po potrebi, te podrške asistenata za učenike sa teškoćama u skladu sa pedagoškim standardima i normativima.

(3) Škola je obavezna da na posebnim obrascima vodi evidenciju o učenicima sa teškoćama u skladu sa pravilnikom koji donosi ministar.

(4) Inkluzivno obrazovanje u školama odvija se u skladu sa Pravilnikom o inkluzivnom obrazovanju koji donosi ministar, a što je u vezi sa članom 68. stav 2. ovog zakona.

Član 70

(Individualno prilagođeni program)

(1) Individualno prilagođeni program za učenike s teškoćama u redovnim školama izrađuje stručni tim škole i centra u skladu s utvrđenom vrstom teškoće na prijedlog nastavnika razredne nastave ili predmetnog nastavnika iz redovne škole, a koji usvaja nastavničko vijeće škole.

(2) Stručni tim škole prati realizaciju individualno prilagođenog programa s kojim treba da bude upoznato nastavničko vijeće i roditelj učenika.

(3) Nastavničko vijeće u redovnoj školi na prijedlog direktora na vremenski period od dvije godine formira stručni tim koji čine: nastavnik razredne nastave i predmetne nastave, psiholog, pedagog ili pedagog-psiholog i defektolog odgovarajućeg profila/edukator - rehabilitator iz centra, te drugi stručnjaci po potrebi.

(4) Učenicima sa teškoćama koji su završili razred po individualno prilagođenom planu i programu škola izdaje odgovarajuće dokumente u skladu sa pravilnikom iz člana 69. stav (4) ovog zakona, te Pravilnikom o praćenju, vrednovanju i ocjenjivanju učenika sa teškoćama osnovnih i srednjih škola Kantona, koji donosi ministar.

Član 71
(Upis učenika sa teškoćama)

- (1) Upis učenika sa teškoćama u redovne osnovne škole i centre vrši komisija za upis na osnovu člana 57. ovog zakona.
- (2) Pravilnikom iz člana 69. stav 4. preciznije se uređuje postupak utvrđivanja psihofizičkog stanja učenika, sastav stručnog tima i druga bitna pitanja u vezi sa odgojem, obrazovanjem i rehabilitacijom učenika sa teškoćama.
- (3) Članovi stručnog tima škole i centra obavljaju poslove u vezi s utvrđivanjem psihofizičkoga stanja djeteta u sklopu redovnih sedmičnih radnih obaveza.
- (4) Stručni tima iz stava (3) ovog člana na osnovu nalaza i mišljenja, predlaže, donosi i prati realizaciju individualnog plana i programa u skladu s mogućnostima, potrebama i interesima učenika.
- (5) Upis u centre vrši se tokom cijele školske godine na osnovu nalaza i mišljenja komisije za upis centra nakon završenog opservaciono-dijagnostičkog procesa.
- (6) Ako u toku školovanja kod učenika nastupe okolnosti koje zahtijevaju promjenu oblika školovanja, škola će u toj školskoj godini uputiti učenika na opservaciono-dijagnostički proces u centar. Stručni tim centra, shodno utvrđenoj vrsti teškoće, odrediti će primjeren oblik daljnjeg školovanja.
- (7) Načini, postupci i elementi praćenja, vrednovanja i ocjenjivanja odgojno-obrazovnih postignuća učenika sa teškoćama u osnovnoj školi, prava i obaveze učitelja/nastavnika, učenika, razrednika i direktora u provođenju postupaka vrednovanja tokom školske godine, te prava i obaveze roditelja utvrditi će se na osnovu pravilnika iz člana 70. stav (4) ovog zakona.

XI - PRAĆENJE, VREDNOVANJE I OCJENJIVANJE UČENIKA

Član 72
(Ocjenjivanje znanja učenika)

- (1) Ocjenjivanje od prvog do devetog razreda vrši se javno i kontinuirano, brojčanim i opisnim ocjenama.
- (2) Opisno ocjenjivanje primjenjuje se samo u prvom razredu na osnovu definiranih ishoda pojedinih predmeta definiranih nastavnim planom i programom, izuzev u paralelnim školama, gdje se u prvom razredu zaključuje brojčana zaključna ocjena iz svakog predmeta pojedinačno, na kraju prvog polugodišta i na kraju školske godine.
- (3) Za učenike škole od drugog razreda brojčana zaključna ocjena iz svakog predmeta pojedinačno izvodi se na kraju prvog polugodišta i na kraju školske godine.
- (4) Brojčane zaključne ocjene su: odličan (5), vrlo dobar (4), dobar (3), dovoljan (2) i nedovoljan.
- (5) Pored ocjena, evidentiraju se i karakteristike učenika vezane za njihovo napredovanje, sklonosti, sposobnosti, vrline, karakteristike ličnosti, ali i probleme, teškoće, slabosti, posebne osobine i slično, u pisanoj formi na kraju školovanja, odnosno uz prepis ocjena uz zaštitu ličnih podataka u skladu sa Zakonom o zaštiti ličnih podataka.

(6) Karakteristike iz stava (5) ovog člana evidentiraju se u pedagoški karton učenika, kojeg škola prosljeđuje srednjoj školi u koju se upisao učenik nakon informacije o upisu i zahtjeva te škole.

(7) Ocjena iz određenog predmeta isključivo se tiče obrazovnog dijela.

(8) Bliže propise o praćenju, vrednovanju i ocjenjivanju učenika donosi ministar.

Član 73 (Ocjene iz vladanja)

(1) U školi se od početka IV razreda do kraja školovanja ocjenjuje i vladanje učenika, izuzev u paralelnim školama gdje se vladanje učenika ocjenjuje od I razreda.

(2) Ocjene iz vladanja su: primjerno, vrlodobro, dobro, zadovoljava i loše.

(3) Ocjenu iz vladanja u razrednoj nastavi utvrđuje nastavnik razredne nastave, odjeljsko vijeće, nastavničko vijeće i direktor, a u predmetnoj nastavi razrednik, odjeljsko vijeće na prijedlog razrednika, direktor na prijedlog odjeljskog vijeća i nastavničko vijeće na prijedlog direktora.

(4) U javne dokumente u koje se upisuje opći uspjeh učenika, upisuje se i ocjena iz vladanja.

Član 74 (Zaključivanje ocjena)

(1) Opći uspjeh učenika redovne i paralelne škole i rezultati postignuća učenika iz nastavnih predmeta utvrđuju se na kraju svakog polugodišta.

(2) Opći uspjeh učenika utvrđuje se na osnovu zaključenih ocjena iz svih nastavnih predmeta koji se ocjenjuju brojčano.

(3) Ocjenu iz nastavnih predmeta na kraju svakog polugodišta obavezno zaključuje i učenicima javno u odjeljenju saopćava predmetni nastavnik, a u slučaju njegove spriječenosti nastavnik kojeg ovlasti direktor.

(4) Direktor škole sredinom oba polugodišta vrši analizu realizacije nastavnog plana i programa, s osvrtom na postignuća učenika i kontinuitet u ocjenjivanju i prezentira je nastavničkom vijeću.

(5) Učenik je ostvario pozitivan opći uspjeh na kraju polugodišta, odnosno na kraju školske godine, ukoliko iz pojedinačnih predmeta nema ocjenu nedovoljan (1).

(6) Učenik je završio razred:

a) odličnim uspjehom ako je postigao srednju ocjenu najmanje 4,50

b) vrlodobrim uspjehom ako je postigao srednju ocjenu najmanje 3,50

c) dobrim uspjehom ako je postigao srednju ocjenu najmanje 2,50

d) dovoljnim uspjehom ako je postigao srednju ocjenu najmanje 2,00.

(7) U javne dokumente u koje se upisuje opći uspjeh učenika, pored ocjene odličan, vrlodobar, dobar i dovoljan, upisuje se i prosječna ocjena općeg uspjeha zaokružena na dvije decimale.

Član 75 (Prevođenje učenika u naredni razred i ponavljanje razreda)

- (1) Učenik nije s uspjehom završio razred ako na kraju školske godine ima zaključnu ocjenu nedovoljan (1).
- (2) Učenici I razreda čija postignuća na osnovu opisnog ocjenjivanja na kraju nastavne godine nisu zadovoljavajuća, odnosno učenici II i III razreda koji na kraju nastavne godine imaju jednu ili više ocjena nedovoljan (1) prevode se u naredni razred.
- (3) Učenik iz stava (2) ovog člana koji po treći put stekne uvjet za prevođenje u naredni razred ponavlja razred koji je posljednji pohađao.
- (4) Roditelji učenika iz stava (2) ovog člana mogu zahtijevati da njihovo dijete ponavlja razred bez obzira na sticanje uvjeta za prevođenje u naredni razred.
- (5) Konačnu odluku o ponavljanju razreda donosi nastavničko vijeće škole.
- (6) Učenik IV, V, VI, VII, VIII i IX razreda redovne škole koji na kraju nastavne godine ima jednu ili dvije ocjene nedovoljan (1) upućuje se na popravni ispit u augustovskom ispitnom roku.
- (7) Učenik od I do VI razreda paralelne osnovne škole koji na kraju nastavne godine ima jednu ocjenu nedovoljan (1) upućuje se na popravni ispit, a učenik koji ima dvije i više ocjena nedovoljan (1) upućuje se na ponavljanje razreda.
- (8) Učenik koji ne zadovolji na popravnom ispitu ponavlja razred.
- (9) Učenik IV, V, VI, VII, VIII i IX razreda redovne škole, koji na kraju nastavne godine ima više od dvije ocjene nedovoljan (1), ponavlja razred.
- (10) Učenik završnog razreda koji na kraju nastavne godine ima jednu ocjenu nedovoljan (1) može biti izuzet od odredbe iz stava (6) ovog člana i po vlastitom izboru popravni ispit polagati u junskom ili augustovskom ispitnom roku.
- (11) Učeniku iz stava (10) ovog člana koji se prijavi da popravni ispit polaže u junskom ispitnom roku, škola je dužna organizirati polaganje popravnog ispita. U slučaju da na ovom popravnom ispitu učenik dobije ocjenu nedovoljan (1), upućuje se da ponovi razred.
- (12) Učenik koji je upućen da ponovi određene razrede može zadržati status redovnog učenika do navršene 17. godine života, a u slučaju nemarnog odnosa prema učenju i neprimjerenog ponašanja može, po odluci nastavnčkog vijeća, izgubiti status redovnog učenika škole s navršenih 15 godina života.

Član 76

(Ulaganje prigovora na zaključnu ocjenu)

- (1) Roditelj učenika ima pravo prigovora na zaključnu pojedinačnu ocjenu na kraju nastavne godine.
- (2) Prigovor se podnosi odjeljenskom vijeću, u roku od tri radna dana od dana saopštavanja ocjene. Prigovorom se može tražiti i izuzeće predmetnog nastavnika u vezi sa stavom (7) ovog člana.
- (3) Odjeljensko vijeće obavezno je svaki prigovor razmotriti najkasnije dva dana od prijema prigovora i o istom sačiniti mišljenje.
- (4) Odjeljensko vijeće obavezno je izvršiti analizu ocjena zaključenih od strane nastavnika i u slučaju nepravilnosti o tome sačiniti mišljenje.

- (5) Odjeljsko vijeće odmah dostavlja prigovor i mišljenje iz st. (3) i (4) ovog člana nastavničkom vijeću na odlučivanje.
- (6) Nastavničko vijeće obavezno je u roku od tri dana od dana dostavljanja prigovora i mišljenja iz stava (5) ovog člana donijeti odgovarajuću odluku.
- (7) Ako nastavničko vijeće donese odluku o usvajanju prigovora, koja podrazumijeva potrebu provjere znanja učenika, obavezno je imenovati komisiju za provjeru znanja.
- (8) Komisija iz stava (7) ovog člana obavezna je izvršiti provjeru znanja učenika u roku od dva dana od dana donošenja odluke.
- (9) Način polaganja ispita pred komisijom iz stava (7) ovog člana i druga pitanja bitna za rad komisije uređuju se pravilima škole.
- (10) Ocjena komisije je konačna.
- (11) Ako nastavničko vijeće donese odluku o odbijanju prigovora, ista je konačna.

Član 77

(Izuzimanje učenika od realizacije nastavnih sadržaja iz nastavnog predmeta)

- (1) Učenik koji iz zdravstvenih razloga ne može učestvovati u realizaciji nastavnih sadržaja iz tjelesnog i zdravstvenog odgoja, bit će privremeno ili trajno izuzet iz tih aktivnosti.
- (2) Na osnovu mišljenja nadležne zdravstvene ustanove, učesnik ne učestvuje u realizaciji sadržaja iz stava (1) ovog člana.
- (3) Ako se stav (1) ovog člana primjenjuje na nastavni predmet, učenik će iz tog predmeta dobiti ocjenu na osnovu drugih sadržaja predmeta iz kojih učenik nije izuzet.
- (4) Odluku o izuzimanju učenika iz određenih aktivnosti na period do dvije sedmice donosi predmetni nastavnik, a preko tog perioda nastavničko vijeće, na osnovu nalaza nadležne zdravstvene ustanove.

Član 78

(Polaganje predmetnog i razrednog ispita)

- (1) Učenik koji iz opravdanih razloga (bolest u dužem trajanju, status perspektivnog učenika i u drugim opravdanim slučajevima) nije mogao redovno pohađati nastavu i biti ocijenjen iz jednog i više predmeta i izostao je s nastave u određenom razredu jednu trećinu od ukupnog fonda nastavnih sati predviđenih nastavnim planom i programom, upućuje se na polaganje predmetnog ili razrednog ispita iz jednog ili više predmeta u toku školske godine, kako bi u redovnom roku završio odgovarajući razred škole.
- (2) Ako učenik zbog bolesti ili drugog opravdanog razloga ne pristupi popravnom ili predmetnom, odnosno razrednom ispitu u propisanim rokovima, škola mu je dužna omogućiti polaganje ispita nakon prestanka razloga zbog kojeg nije pristupio ispitu.
- (3) Nastavničko vijeće, u svakom konkretnom slučaju, cijeni opravdanost razloga nepohađanja nastave i donosi odluku o polaganju ispita.
- (4) Razlozi i način polaganja razrednih i predmetnih ispita utvrđuju se pravilima škole.

Član 79

(Status perspektivnog učenika)

- (1) Redovni učenici u školi mogu imati status perspektivnog učenika.
- (2) Status perspektivnog učenika iz stava (1) ovog člana mogu ostvariti učenici koji su proglašeni perspektivnim sportistima i izuzetnim umjetničkim talentima s vrhunskim rezultatima na kantonalnom, federalnom, državnom ili međunarodnom takmičenju.
- (3) Zahtjev za status perspektivnog učenika prema nadležnim ministarstvima upućuje škola ili roditelj u skladu s ostvarenim rezultatima u nastavnim i vannastavnim aktivnostima na osnovu utvrđenih kriterija koje propisuje ministar.
- (4) Nastavničko vijeće dodjeljuje status perspektivnog učenika na osnovu odluke Ministarstva kulture i sporta Kantona Sarajevo o proglašenju učenika perspektivnim sportistom ili izuzetnim umjetničkim talentom.
- (5) Na osnovu odluke iz stava (4) ovog člana, škola će učenicima sa statusom perspektivnog učenika ili izuzetnog umjetničkog talenta odobriti dugotrajno ili kratkotrajno odsustvovanje s nastave radi pripremanja i učešća na takmičenjima, u skladu sa pravilima škole.
- (6) Škola će učenicima iz stava (5) ovog člana omogućiti da praćenjem nastave i organiziranjem instruktivno-konsultativne nastave i polaganja predmetnih ispita u toku školske godine, završe razred koji pohađaju.

XII - STIMULATIVNE I ODGOJNO-DISCIPLINSKE MJERE

Član 80

(Priznanja, pohvale i nagrade)

- (1) Učenik koji postigne izvanredne rezultate može biti u usmenom i pisanom obliku pohvaljen, odnosno nagrađen.
- (2) Usmenu pohvalu dodjeljuje razrednik, pisanu odjeljenjsko vijeće, a nagradu dodjeljuje direktor škole ili školski odbor.
- (3) Uvjeti, način i postupak pohvaljivanja i nagrađivanja učenika uređuju se pravilima škole.
- (4) Učeniku koji postigne izuzetne rezultate u odgojno- obrazovnom procesu, vannastavnim i drugim aktivnostima, škola može dodjeljivati priznanja, pohvale i nagrade, pod uvjetima i na način utvrđen pravilnikom koji donosi ministar.

Član 81

(Izricanje odgojno-disciplinskih mjera)

- (1) U toku školske godine učeniku od IV do IX razreda izriču se odgojno-disciplinske mjere za učinjene teže povrede učeničkih dužnosti kao što su:
 - a) neopravdano izostajanje sa nastave u obimu koji je propisan instrukcijom ministra,
 - b) prepravka podataka u svjedočanstvu, diplomi, đačkoj knjižici i drugim javnim dokumentima koje izdaje škola,
 - c) dopisivanje podataka u evidenciji škole,
 - d) krađa imovine škole, učenika ili nastavnika, odnosno radnika škole,
 - e) konzumiranje, podsticanje na konzumiranje, odnosno pomaganje učeniku u upotrebi alkohola ili narkotika,

- f) izazivanje, odnosno učestvovanje u tuči u prostorijama i dvorištu škole, na ekskurziji ili izletu, te tokom realizacije drugih nastavnih i vannastavnih aktivnosti,
- g) posjedovanje oružja ili hladnog oruđa u prostorijama i dvorištu škole, na ekskurziji ili izletu, te tokom realizacije drugih nastavnih i vannastavnih aktivnosti,
- h) izazivanje nacionalne, etničke, rasne ili vjerske netrpeljivosti,
- i) zloupotreba korištenja mobilnih telefona i drugih sredstava komunikacije kojima se ometa nastava,
- j) nemaran odnos prema radu, učenju i aktivnostima u školi,
- k) neprimjeren odnos prema drugim učenicima, nastavnicima i drugim radnicima i školskoj imovini i
- l) drugi slučajevi utvrđeni pravilima škole.

(2) Odgojno-disciplinske mjere radi povreda učeničkih dužnosti, neispunjavanja obaveza i neprimjerenog ponašanja za teže povrede iz stava (1) ovog člana i lakše povrede propisane pravilima škole su:

- a) ukor razrednika, koji sa sobom povlači smanjenje ocjene iz vladanja na vrlodobar,
- b) ukor odjeljenjskog vijeća, koji sa sobom povlači smanjenje ocjene iz vladanja na dobar,
- c) ukor direktora, koji sa sobom povlači smanjenje ocjene iz vladanja ne zadovoljava,
- d) ukor nastavničkog vijeća, koji sa sobom povlači smanjenje ocjene iz vladanja na loše,
- e) premještaj u drugo odjeljenje iste škole,
- f) premještaj u drugu najbližu školu na području općine, odnosno Kantona.

(3) Mjera premještanja u drugu najbližu školu na području općine, odnosno Kantona, može se izreći dva puta samo za učenike od petog do devetog razreda, isključivo nakon što su prethodno preduzete sve odgojno-obrazovne metode u korekciji ponašanja učenika.

(4) Najbliža škola iz stava (3) ovog člana, obavezna je primiti učenika kome je, nakon konačnog rješenja, izrečena odgojno-disciplinska mjera premještaj u drugu najbližu školu.

(5) Škola koja izriče odgojno-disciplinsku mjeru premještaj u drugu najbližu školu dužna je o tome obavijestiti i Centar za socijalni rad Kantona Sarajevo.

(6) Odgojno-disciplinske mjere ukor nastavničkog vijeća i premještaj u drugo odjeljenje iste škole, kao i odgojno-disciplinska mjera premještaj u drugu najbližu školu na području općine, odnosno Kantona, izriče nastavničko vijeće o čemu se donosi rješenje.

(7) Odgojno-disciplinske mjere izriču se postupno, osim u slučajevima teže povrede učeničkih dužnosti.

(8) Odgojno-disciplinska mjera važi za školsku godinu u kojoj je izrečena, osim mjere premještaja u drugu školu, a može se u toku školske godine ublažiti ili ukinuti ukoliko

učenik svojim ponašanjem pokaže da je došlo do prestanka razloga za izricanje mjere.

(9) Bliže odredbe o prirodi i opsegu disciplinskih mjera koje se poduzimaju u školi, o postupku za utvrđivanje disciplinske odgovornosti učenika, o proceduri za primjenu takvih mjera (uključujući i lica ili organe ovlaštene da ih izriču i primjenjuju), o dužini izrečene odgojno-disciplinske mjere i njenom ublažavanju, ukidanju, posljedičnom odnosu na ocjenu iz vladanja učenika i naknadi počinjene materijalne štete, o praktičnoj proceduri kojima ih roditelji učenika mogu osporiti, utvrđuju se pravilima škole.

Član 82

(Ulaganje žalbe na izrečene odgojno-disciplinske mjere)

(1) Protiv odgojno-disciplinske mjere ukor nastavničkog vijeća i premještaj u drugo odjeljenje iste škole, kao i odgojno-disciplinske mjere premještaj u drugu najbližu školu na području općine, odnosno Kantona, roditelj učenika može izjaviti žalbu školskom odboru u roku od sedam dana od dana dostavljanja rješenja o odgojno-disciplinskoj mjeri.

(2) Ako roditelj podnese žalbu u skladu s ovim članom, izvršenje disciplinske mjere odgađa se do donošenja odluke o žalbi.

(3) U odlučivanju o žalbi školski odbor, u roku od osam dana, može:

a) odbaciti žalbu kao nedopuštenu, neurednu ili neblagovremenu i potvrditi odluku nastavničkog vijeća,

b) odbiti žalbu kao neosnovanu i potvrditi odluku nastavničkog vijeća,

c) prihvatiti žalbu kao osnovanu i vratiti istu na ponovni postupak nastavničkom vijeću,

d) prihvatiti žalbu i preinačiti odluku nastavničkog vijeća i primijeniti drugu odgojno-disciplinsku mjeru koju smatra primjerenom.

(4) Odluka školskog odbora konačna je i na istu nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom u Sarajevu u roku od 30 dana od dana prijema odluke.

XIII - RADNICI ŠKOLE

Član 83

(Ljekarski pregled)

(1) Svaki radnik škole prije početka školske godine, u organizaciji škole, obavezan je obaviti sistematski ljekarski pregled u javnoj zdravstvenoj ustanovi i uvjerenje o sistematskom pregledu dostaviti u školu.

(2) Sadržaj sistematskog ljekarskog pregleda propisuje posebnim uputstvom ministar uz pribavljanje mišljenja Ministarstva zdravstva Kantona Sarajevo.

(3) U osnovnoj školi ne može se dozvoliti bilo kakav angažman u nastavnom, odnosno radnom procesu lica za koje se odgovarajućom medicinskom procedurom utvrdi da je: alkoholičar, ovisnik o psihotropnim supstancama, kao i licu koje boluje od zarazne ili duševne bolesti.

(4) Radnik osnovne škole za kojeg se utvrde zdravstvene teškoće iz stava (3) ovog člana, odmah po utvrđivanju istih bit će udaljen iz procesa rada i upućen na liječenje.

- (5) Pravilima osnovne škole preciznije se uređuje postupak prema radniku iz stava (3) ovog člana i njegov dalji radni status.
- (6) Troškove sistematskog pregleda iz stava (1) ovog člana snosi škola.

Član 84
(Profil i stručna sprema nastavnika)

- (1) Nastavnim planom i programom utvrđuje se odgovarajući profil i stručna sprema nastavnika.
- (2) Nastavnik razredne nastave ima visoku stručnu spremu i izvodi nastavu u I, II, III i IV razredu, a nastavu može izvoditi zaključno s V razredom.
- (3) Nastavnik predmetne nastave ima visoku stručnu spremu i izvodi nastavu od VI do IX razreda, a nastavu može izvoditi i u V razredu na osnovu odluke direktora škole. Određene predmete izvodi i u I, II, III i IV razredu u skladu s nastavnim planom i programom koji reguliše profil i stručnu spremu nastavnika za taj predmet.
- (4) Razrednu i predmetnu nastavu u skladu sa st. (2) i (3) ovog člana u školi mogu izvoditi i osobe sa završenim II ili III ciklusom bolonjskog visokoobrazovnog procesa na nastavničkom fakultetu ili drugom fakultetu i položenom pedagoško-psihološkom grupom predmeta koji imaju odgovarajući profil stručne spreme koji je propisan u nastavnom planu i programu.
- (5) Nastavnik koji izvodi nastavu u osnovnoj muzičkoj i osnovnoj baletskoj školi ima visoku stručnu spremu odgovarajućeg odsjeka.
- (6) Profil i stručna sprema nastavnika u centrima utvrđuju se nastavnim planom i programom.
- (7) Stručni saradnici u školi su: pedagog, pedagog/psiholog, psiholog, bibliotekar, socijalni radnik, defektolog određenog profila/edukator-rehabilitator, logoped i zdravstveni radnik.
- (8) Saradnici u školi su: sekretar, referent za plan i analizu i rukovalac nastavnom tehnikom.
- (9) Broj stručnih saradnika, saradnika i ostalih radnika, profil i stručna sprema, kao i poslovi koje trebaju obavljati u osnovnoj školi utvrđuju se standardima i normativima.

Član 85
(Sedmične obaveze nastavnika)

- (1) Četrdesetosatna radna sedmica nastavnika utvrđuje se godišnjim programom rada u skladu sa standardima.
- (2) Nastavniku se na početku školske godine izdaje rješenje o sedmičnom zaduženju na poslovima neposrednog nastavnog rada i ostalim poslovima koji proizlaze iz neposrednog nastavnog i odgojno-obrazovnog rada i iz izvršenja aktivnosti i poslova iz nastavnog plana i programa i godišnjeg programa rada.
- (3) Nastavnik u okviru četrdesetosatne radne sedmice može imati najviše 25 časova svih vrsta i oblika neposrednog odgojno-obrazovnog rada koji se ostvaruje u školi.
- (4) U školama u kojima se odgojno-obrazovni proces odvija u okviru cjelodnevnog boravka, nastavnik u radnoj sedmici može imati najviše 30 časova svih vrsta neposrednog odgojno-obrazovanog rada s učenicima, u skladu s pravilima škole.

Član 86
(Godišnji odmor)

- (1) Plan korištenja godišnjih odmora i dužina trajanja godišnjeg odmora utvrđuje se Pravilnikom o radu, shodno Zakonu o radu i kolektivnim ugovorom za djelatnost predškolskog odgoja i osnovnog odgoja i obrazovanja u Kantonu Sarajevo.
- (2) Nastavnik i stručni saradnik, u pravilu, godišnji odmor koristi u toku ljetnog raspusta za učenike.
- (3) Izuzetno, radnik koji ne iskoristi godišnji odmor u toku ljetnog raspusta, može koristiti godišnji odmor do 30. juna naredne godine.
- (4) Radnik koji u kalendarskoj godini bez prekida ne iskoristi godišnji odmor u trajanju od najmanje 12 radnih dana, nema pravo koristiti godišnji odmor u narednoj godini.

Član 87
(Prepreke za zasnivanje radnog odnosa)

- (1) Lice koje je pravosnažno osuđeno za krivično djelo koje je, s obzirom na prirodu krivičnog djela, čini nepodobnom za rad sa učenicima, neće biti izabrano za nastavnika ili radnika škole.
- (2) Radni odnos u školi ne može zasnovati lice koje je alkoholičar ili ovisnik o opijatima, te lice koje boluje od zarazne ili duševne bolesti.
- (3) Ako se u toku školske godine, na osnovu relevantne medicinske dokumentacije ustanovi da je nastavnik ili drugi radnik škole obolio od zarazne ili duševne bolesti, da je alkoholičar ili ovisnik o opijatima, direktor škole će istog udaljiti iz procesa rada i obavijestiti školski odbor, nadležna ministarstva i nadležnu zdravstvenu ustanovu.
- (4) Zakonom o radu, pravilima škole i kolektivnim ugovorima bliže se određuje postupak prema licu iz ovog člana i njegov dalji radni status.
- (5)

Član 88
(Zasnivanje radnog odnosa, zbrinjavanje radnika i prestanak radnog odnosa)

- (1) Radnici škole definiraju radni angažman ugovorom o radu.
- (2) Upraznjeno radno mjesto u školama kao javnim ustanovama prvo se popunjavaju s jedinstvene rang liste radnika za čijim radom je potpuno ili djelimično prestala potreba u odnosu na ugovor o radu na neodređeno vrijeme koji su zaključili s poslodavcem na osnovu javnog konkursa, koja se vodi u ministarstvu, odnosno na osnovu javnog konkursa koji se istovremeno objavljuje u sredstvima javnog informisanja i na službenoj internet stranici Ministarstva.
- (3) Ukoliko u školi kao javnoj ustanovi postoji upražnjeno radno mjesto, škola je dužna prvo preuzeti lice sa spiska radnika za čijim je radom potpuno ili djelomično prestala potreba iz stava (2) ovog člana, koje ispunjava sve opće i posebne uvjete za to radno mjesto.
- (4) Pravo na evidentiranje u spisak radnika za čijim je radom potpuno ili djelimično prestala potreba iz stava (2) ovog člana imaju radnici, koji su u radnom odnosu na neodređeno vrijeme, kao i radnici koji nisu ponovo izabrani za direktora, odnosno pomoćnika direktora, a ne miruju im prava i obaveze iz radnog odnosa koje

podrazumijevaju prethodno radno mjesto, u okviru svog profila i stručne spreme u školama kao javnim ustanovama Kantona.

(5) Pravilnik kojim se definiraju kriteriji za proglašavanje radnika za čijim je radom potpuno ili djelimično prestala potreba, te uvjete preuzimanja radnika iz jedne škole u drugu donosi ministar uz konsultacije sa sindikatom, a program zbrinjavanja viška radnika u školama donosi Vlada na prijedlog Ministarstva, a u skladu sa kolektivnim ugovorom.

(6) Ukoliko se popunjavanje upražnjenog radnog mjesta u skladu sa stavom (2) ovog člana ne može realizirati, upražnjeno mjesto oglašava se putem javnog konkursa, koji se provodi u skladu sa Pravilnikom sa kriterijima za prijem radnika u radni odnos koji donosi ministar uz konsultacije sa sindikatom i uz suglasnost Vlade.

(7) Radnik koji je upisan u evidenciju iz stava (4) ovog člana briše se iz evidencije ako zasnjuje ili odbije zasnovati radni odnos u skladu s odredbom stava (3) ovog člana najkasnije istekom otkaznog roka.

(8) Škola može popuniti radno mjesto na način propisan odredbom stava (1) ovog člana tek nakon što od Ministarstva dobije saglasnost za raspisivanje javnog konkursa, odnosno nakon što se škola istom organu pismenim putem očitovala o razlozima zbog kojih nije primljeno upućeno lice.

(9) Javni konkurs se objavljuje na službenoj internet stranici Ministarstva i u sredstvima javnog informisanja koje izlaze na području Kantona.

(10) Rok za primanje prijave kandidata po Javnom konkursu ne može biti kraći od osam radnih dana.

(11) U javnom konkursu navode se i posebni uvjeti za zasnivanje radnog odnosa u školi.

(12) Radniku izabranom, odnosno imenovanom na neku od javnih funkcija u organe Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, organe kantona, grada i općine i radniku izabranom na profesionalnu funkciju u sindikatu, prava i obaveze iz radnog odnosa, na njegov zahtjev, miruju, a najduže četiri godine od dana izbora, odnosno imenovanja.

(13) Radniku ugovor o radu prestaje u skladu sa općim propisima o radu.

Član 89

(Zaključivanje ugovora o radu)

(1) Izuzetno, radni odnos može se zasnovati ugovorom o radu na određeno ili na neodređeno vrijeme i bez javnog konkursa u skladu sa kolektivnim ugovorom.

(2) Kada to zahtijevaju potrebe, o čemu odlučuje ministar, direktor škole će radniku, na prijedlog ministra, i uz saglasnost radnika, omogućiti rad na poslovima vezanim u/ili izvan školske ustanove.

(3) Za vrijeme rada na poslovima iz stava (2) ovog člana, koji ne može trajati duže od godinu dana, škola može zasnovati radni odnos ugovorom na određeno vrijeme sa osobom koja će zamjenjivati radnika iz stava (2) ovog člana na njegovim redovnim poslovima.

(4) U slučajevima iz stava (2) ovog člana, ministar, direktor škole i radnik potpisuju sporazum kojim se uređuju međusobne obaveze.

(5) Bliži propis o sporazumnom zasnivanju radnog odnosa donosi ministar.

Član 90

(Pripravnici i stručno osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa)

(1) Lice koje prvi put zasniva radni odnos na poslovima nastavnika, stručnog ili drugog saradnika ima status pripravnika.

(2) Škola je dužna, odmah po njegovom stupanju na posao, pripravniku izdati rješenje o pripravnničkom stažu s rokom polaganja stručnog ispita i imenovati mentora.

(3) Po završetku pripravnčkog staža, u trajanju od 12 mjeseci, pripravnik je obavezan polagati ispit za samostalan odgojno-obrazovni rad, odnosno stručni ispit.

(4) Program osposobljavanja za samostalan odgojno-obrazovni rad, stažiranje, profil i stručna sprema mentora, sastav komisije, način i troškovi polaganja ispita za samostalan odgojno-obrazovni rad, odnosno za polaganje stručnog ispita, obrazac uvjerenja o položenom stručnom ispitu i vođenje evidencije, reguliraju se Pravilnikom o polaganju stručnog ispita koji donosi ministar.

(5) Stručni ispit polaže se pred stručnom komisijom koju imenuje i razrješava ministar.

(6) U skladu s nastavnim planom i programom u školi se može angažirati lice sa radnim iskustvom ili bez radnog iskustva u nastavi koje je završilo fakultet koji nije nastavnički.

(7) Lice iz stava (6) ovog člana koje ima položenu pedagoško-psihološku i didaktičko-metodičku grupu predmeta obavezno je položiti stručni ispit za samostalan odgojno-obrazovni rad.

(8) Lice iz stava (6) ovog člana u čijem studiju nije bila zastupljena pedagoško-psihološka i metodičko-didaktička grupa predmeta, obavezno je položiti navedenu grupu predmeta i stručni ispit za samostalan odgojno-obrazovni rad.

(9) Licima iz stavova (7) i (8) ovog člana škola je dužna odmah po stupanju na posao izdati rješenje o pripravnničkom stažu, odnosno rješenje o stažiranju, s rokom polaganja ispita za samostalan odgojno-obrazovni rad, odnosno stručnog ispita i imenovati mentora, a licima iz stava (8) ovog člana i rješenje o obavezi polaganja pedagoško-psihološke i didaktičko-metodičke grupe predmeta.

(10) Rok za polaganje ispita grupe predmeta iz stava (8) ovog člana je 12 mjeseci od dana stupanja na rad ovih lica.

(11) Lice iz stava (8) ovog člana odmah nakon što položi pedagoško-psihološku i didaktičko-metodičku grupu predmeta, uz uvjet da je obavilo pripravnčki staž u propisanom trajanju, stiče pravo polaganja stručnog ispita za samostalan odgojno-obrazovni rad.

(12) Rok za polaganje stručnog ispita za lice iz stava (8) ovog člana je šest mjeseci od dana položenog posljednjeg ispita pedagoško-psihološke i metodičko-didaktičke grupe predmeta, odnosno šest mjeseci od posljednjeg dana obavljenog pripravnčkog staža, u protivnom mu prestaje radni odnos u toj školi.

(13) Nastavnicima, stručnim i drugim saradnicima bez radnog iskustva, u skladu sa Zakonom o radu, Zakonom o volontiranju ("Službene novine Federacije BiH", br.

110/12) i kolektivnim ugovorom za djelatnost predškolskog i osnovnog odgoja i obrazovanja u Kantonu Sarajevo, škola može omogućiti stručno osposobljavanje za samostalan odgojno-obrazovni rad, bez zasnivanja radnog odnosa (volontiranje).

(14) Na lica iz stava (13) ovog člana, analogno se primjenjuju stavovi od (1) do (5) ovog člana.

Član 91

(Stručno usavršavanje radnika)

(1) Nastavnik je u školi samostalan u izvođenju nastave, izboru oblika i metoda rada, u okvirima utvrđenim nastavnim planom i programom i drugim relevantnim zakonskim i podzakonskim aktima.

(2) Nastavnik se ima obavezu pripremiti za organizaciju i obavljanje neposrednog odgojno-obrazovnog rada, za čas, odnosno nastavnu jedinicu, kao i druge oblike odgojno-obrazovnog rada.

(3) Radnici škole imaju pravo i obavezu da se kontinuirano stručno usavršavaju kroz programe koje je odobrilo Ministarstvo.

(4) Pod stalnim stručnim usavršavanjem iz stava (3) ovog člana podrazumijeva se pojedinačno i organizirano usavršavanje u matičnoj nauci u području pedagogije, didaktike, obrazovne psihologije, metodike, informacijsko-komunikacijskih tehnologija, savjetodavnog rada, upravljanja, obrazovnih politika i drugih područja relevantnih za djelotvorno i visokokvalitetno obavljanje odgojno-obrazovne djelatnosti u školama.

(5) Programe stručnog usavršavanja organiziraju i provode ustanove nadležne za stručno usavršavanje, visokoškolske ustanove i druge organizacije uz saglasnost ministra.

(6) Stručno usavršavanje realizira se na osnovu posebnog propisa koji donosi ministar.

Član 92

(Ocjenjivanje radnika i disciplinska odgovornost radnika nosilaca funkcija u tijelima škole)

(1) Rad radnika sistematično se prati i ocjenjuje na osnovu pravilnika koji, uz konsultacije sa sindikatom, donosi ministar.

(2) Sastavni dio pravilnika iz stava (1) ovog člana su kriteriji za ocjenjivanje radnika, kao i uvjeti za napredovanje i sticanje posebnih stručnih zvanja nastavnika, stručnih i drugih saradnika.

(3) Radnici izabrani, odnosno imenovani na neku od javnih funkcija, nosioci funkcija u tijelima škole, te nastavno, stručno i drugo osoblje imaju naglašenu društvenu odgovornost.

(4) Općim aktom škole preciznije se regulira postupak utvrđivanja disciplinske odgovornosti lica iz stava (3) ovog člana.

(5) Postupak disciplinske odgovornosti protiv lica iz stava (3) ovog člana pokreće se za teže i lakše povrede obaveza utvrđene općim aktom osnovne škole.

(6) Postupak disciplinske odgovornosti ne može se pokrenuti nakon:

a) isteka šest mjeseci od dana saznanja za povredu obaveze i počinioca,

b) isteka godine dana od dana kad je povreda učinjena.

(7) U slučaju kada je protiv lica iz stava (3) ovog člana potvrđena optužnica za krivična djela za koja se odredbama važećeg Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine može izreći kazna zatvora u trajanju od tri mjeseca i više, osnovna škola obavezna je donijeti odluku o suspenziji tih lica iz nastavnog procesa do okončanja krivičnog postupka.

(8) Licima iz stava (7) ovog člana kojima je izrečena pravosnažna presuda ili mjera zbog počinjenog jednog ili više krivičnih djela iz stava (7) ovog člana, osnovna škola obavezna je donijeti rješenje o prestanku radnog odnosa i u pismenoj formi obavijestiti Ministarstvo.

(9) Škola je obavezna donijeti rješenje o prestanku radnog odnosa članu rukovodnog, nastavnog, stručnog i drugog osoblja koji je predao dokumenta ili izjave tokom postupka prijave na konkurs, za koje se kasnije utvrdi da nisu vjerodostojni.

(10) Ministarstvo vodi registar lica iz st. (7) i (8) ovog člana.

XIV - ORGANI UPRAVLJANJA, RUKOVOĐENJA I STRUČNI ORGANI

Član 93 (Školski odbor)

(1) Školski odbor je organ upravljanja u školi.

(2) Školski odbor škole kao javne ustanove broji četiri člana i to: jedan predstavnik Ministarstva - predsjednik, jedan predstavnik općine na čijem području se nalazi škola kojeg predlaže općinski organ, jedan predstavnik roditelja učenika i jedan predstavnik radnika škole.

(3) Školski odbor škole kao javne ustanove koju je osnovala vjerska zajednica, odnosno crkva, samostalno ili sa drugim pravnim ili fizičkim licem broji četiri člana i to: jedan predstavnik osnivača, jedan predstavnik Ministarstva, jedan predstavnik roditelja i jedan predstavnik radnika.

(4) Broj članova školskog odbora škole kao ustanove utvrđuje se aktom o osnivanju škole, a u njegovom sastavu obavezan je predstavnik kojeg predlaže Ministarstvo.

(5) Predstavnik osnivača kojeg predlaže Ministarstvo ili općina iz stava (2) ovog člana:

a) mora da ima završen najmanje preddiplomski visokoškolski studij ili stručni studij na kojem se stiče najmanje 240 ECTS bodova;

b) ne može biti radnik te škole,

c) ne može biti roditelj učenika koji pohađa tu školu,

d) ne može biti direktor škole registrirane u Kantonu.

(6) Školski odbor po svom sastavu treba da odražava etnički sastav učenika i roditelja, radnika škole i lokalne zajednice u kojoj škola djeluje.

(7) Članove školskog odbora škole kao javne ustanove, na osnovu raspisanog javnog konkursa, imenuje i razrješava Vlada, a članove školskog odbora škole kao ustanove imenuje i razrješava osnivač.

(8) U proceduri koja prethodi postupku imenovanja članova školskog odbora, kandidati za članove školskog odbora iz reda roditelja, odnosno radnika obavezni su u pisanom obliku obezbijediti većinsku podršku vijeća roditelja škole (u daljem tekstu: vijeće roditelja), odnosno većinsku podršku radnika.

(9) Ministar donosi pravilnik u vezi sa izborom, nadležnostima i radom školskih odbora.

(10) U školskom odboru ne dozvoljava se angažman licu za koje se u zakonom propisanom postupku, a na osnovu relevantne medicinske dokumentacije utvrdi da je: alkoholičar, ovisnik o opijatima, kao i licu koje boluje od zarazne ili duševne bolesti, a što će se preciznije urediti pravilnikom iz stava (9) ovog člana.

(11) Za predsjednika i člana školskog odbora ne može biti imenovano lice koje ima smetnje za imenovanje u skladu sa Zakonom o sukobu interesa u organima vlasti u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br: 70/08) i Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br: 23/03, 34/03 i 65/13), kao ni lica izabrana u organe zakonodavne, izvršne i sudske vlasti ili organe i tijela političkih partija, niti državni službenik resornog ministarstva.

(12) Predsjednik i članovi školskog odbora koji budu imenovani na funkcije i radna mjesta iz stava (2) ovog člana obavezni su podnijeti ostavke na pozicije koje obavljaju u školskom odboru.

(13) U slučaju kada je protiv lica koje je član školskog odbora potvrđena optužnica za krivična djela za koja se odredbama važećeg krivičnog zakona može izreći kazna zatvora u trajanju od tri mjeseca i više škola je obavezna o tome obavijestiti osnivača radi donošenja odluke o suspenziji tih osoba do okončanja krivičnog postupka.

(14) O licima iz stava (13) ovog člana kojima je izrečena pravosnažna presuda ili mjera zbog počinjenog jednog ili više krivičnih djela iz stava (13) ovog člana škola je obavezna obavijestiti osnivača, odnosno Ministarstvo radi donošenja odluke o njihovom razrješenju.

(15) Obavljanje dužnosti člana školskog odbora je dobrovoljno i bez naknade.

(16) Školski odbor predstavlja predsjednik školskog odbora.

(17) Konkurs za imenovanje članova školskog odbora raspisuje se najkasnije šest mjeseci prije isteka mandata.

(18) Školski odbor može se konstituirati ako je imenovana većina članova školskog odbora.

(19) Konstituirajuću sjednicu školskog odbora saziva predsjednik, zamjenik ili član starog saziva školskog odbora najkasnije u roku od 15 dana od dana dostavljanja odluke Vlade o imenovanju školskog odbora škole.

(20) Članovi školskog odbora imenuju se na mandatni period od četiri godine s mogućnošću jednog reizbora, a mandat članova teče od dana konstituiranja školskog odbora.

(21) Mandat članu školskog odbora iz reda roditelja, odnosno iz reda radnika prestaje najkasnije u roku od 60 dana od dana kada je prestalo školovanje učenika u školi, odnosno najkasnije u roku od 60 dana od dana prekida ugovora o radu.

(22) Kada članu školskog odbora iz reda radnika, iz reda roditelja, predstavnika općine istekne mandat u školskom odboru, škola/općina obavezna je u roku od 15 dana dostaviti ime vršioca dužnosti člana školskog odbora škole iz reda radnika, iz reda roditelja, odnosno predstavnika općine.

(23) Ukoliko škola, odnosno općina ne dostavi imena vršioca dužnosti člana školskog odbora škole iz reda radnika, iz reda roditelja, odnosno predstavnika općine u roku od 15 dana, ministar će imenovati vršiocyte dužnosti iz navedenih struktura.

(24) Odluke školskog odbora valjane su ako za njih glasa većina od ukupnog broja članova.

(25) Način rada školskog odbora regulira se poslovnikom o radu.

(26) Odluku o standardima i kriterijima za nominiranje/imenovanje predsjednika i članova školskih odbora škola donosi Vlada na prijedlog Ministarstva.

Član 94 **(Nadležnosti školskog odbora)**

(1) Školski odbor osigurava djelotvorno i efikasno korištenje svih resursa škole i brine se o zakonitom radu škole i njenih organa.

(2) Nadležnosti školskog odbora u donošenju akata škole su:

a) donošenje programa rada i izvještaja o radu koji podnosi osnivaču;

b) donošenje pravila škole;

c) donošenje godišnjeg programa rada škole za tekuću godinu i usvajanje izvještaja o realizaciji godišnjeg programa rada na kraju prvog polugodišta;

d) donošenje finansijskog plana i usvajanje godišnjeg obračuna;

e) donošenje plana kadrovskih potreba za naredni petogodišnji period;

f) donošenje općeg akta o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, i drugih općih akata u skladu sa zakonom,

g) donošenje odluke o raspisivanju javnog konkursa.

(3) Školski odbor nadležan je za rješavanje u prvom stepenu o:

a) imenovanju i razrješenju direktora kao i zaključivanju ugovora o radu i prestanku rada direktora škole;

b) imenovanje svih komisija za poslove iz svoje nadležnosti, a u skladu sa pravilima škole;

c) korištenju sredstava preko iznosa određenog relevantnim propisima;

d) žalbi i prigovoru radnika na rješenje o ocjeni rada i drugim pravima, obavezama i odgovornostima iz radnog odnosa;

e) žalbi i prigovoru kandidata po Javnom konkursu;

f) žalbi učenika, odnosno roditelja učenika na odluku o izricanju odgojno-disciplinske mjere iz člana 82. ovog zakona;

g) žalbi i prigovoru koji se odnose na rad direktora škole.

(4) Školski odbor nadležan je za odlučivanje u drugom stepenu po žalbi i prigovoru na odluku direktora škole na koju je dopuštena žalba ili prigovor, posebno po žalbi i prigovoru koji se odnose na rad radnika škole.

(5) Školski odbor, osim nadležnosti propisanih st. (2), (3) i (4). ovog člana, obavlja i sljedeće:

- a) usmjerava, kontrolira i daje svoje mišljenje o radu direktora škole;
- b) razmatra prijedloge odluka, preporuke i prijedloge koje se upute školskom odboru i preduzima odgovarajuće mjere,
- c) rješava sva pitanja odnosa s osnivačem,
- d) razmatra i odobrava službena putovanja direktora škole,
- e) u vanrednim situacijama kada je direktor spriječen da obavlja dužnost, uz saglasnost ministarstva, imenuje nastavnika ili stručnog saradnika koji ispunjava uvjete za direktora koji će, pored svojih poslova, obavljati i poslove i radne zadatke direktora, sve dok traje ta spriječenost.
- f) vrši i druge poslove u skladu s relevantnim propisima i pravilima škole.

(6) Ukoliko Osnivač ne prihvati izvještaj o radu školskog odbora iz stava (2) ovog člana i ako školski odbor ne postupi po nalogu odnosno mjeri suda, Ministarstva ili inspektora za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti, odnosno nedostataka ili ako školski odbor postupi suprotno aktima suda, Ministarstva ili nadležne inspekcije, Ministarstvo pokreće proceduru razrješenja školskog odbora, koja se provodi u skladu sa članom 93. stav (7) ovog zakona.

(7) Predsjednik i članovi školskog odbora odgovorni su za zakonitost rada školskog odbora.

(8) Ministar će dostavljenu odluku školskog odbora škole poništiti, staviti van snage, odnosno obustaviti od izvršenja, ako je protivna zakonu, podzakonskim i provedbenim aktima i pravilima škole, i o tome obavijestiti u roku od sedam dana od dana donošenja odluke, direktora i školski odbor u skladu sa njihovim nadležnostima.

Član 95 (Direktor)

(1) Organ rukovođenja u školi je direktor.

(2) Za direktora škole može biti imenovano lice koje, osim općih ispunjava i sljedeće uvjete:

- a) da u pogledu stručne spreme ispunjava uvjete za nastavnika, pedagoga, pedagoga-psihologa škole u koju konkuriše;
- b) da ima najmanje osam godina radnog iskustva i od toga najmanje pet godina radnog iskustva na poslovima u nastavi ili na pedagoško-psihološkim poslovima ili na rukovodnim poslovima u školi;
- c) da ima najmanje VII stepen stručne spreme, odnosno završen najmanje II ciklus bolonjskog visokoobra- zovnog procesa,
- d) da ima najmanje zvanje mentora;
- e) i druge posebne uvjete propisane pravilnikom iz stava (3) ovog člana.

(3) Direktora škole kao javne ustanove, čiji je osnivač Kanton imenuje i razješava školski odbor, na osnovu raspisanog javnog konkursa, uz prethodnu saglasnost Vlade na način i u postupku propisanim Pravilnikom o izboru, imenovanju i razrješenju direktora.

(4) Vlada daje saglasnost za kandidata kojeg predloži školski odbor, a koji ispunjava uvjete konkursa i kriterije iz pravilnika koji donosi ministar.

(5) Ukoliko Vlada u roku od 60 dana od dana dostavljanja zahtjeva za davanje saglasnosti, a najdalje do isteka tekućeg mandata direktora škole ne odluči o podnesenom zahtjevu, smatrat će se da je data saglasnost za predloženog kandidata.

(6) U proceduri koja prethodi postupku izbora i imenovanja direktora, članovi školskog odbora iz reda roditelja, odnosno radnika obavezni su podržati obrazložen prijedlog Vijeća roditelja, odnosno radnika koji se dobija neposrednim i tajnim izjašnjavanjem svih zainteresovanih članova Vijeća roditelja, odnosno radnika.

(7) Direktora škole kao javne ustanove čiji osnivač nije Kanton imenuje školski odbor na osnovu javnog konkursa i uz saglasnost osnivača.

(8) Direktor škole imenuje se na period od četiri godine s mogućnošću ponovnog izbora uz ograničenje od najviše dva uzastopna mandata u istoj školi.

(9) Na prava i obaveze radnika koji je imenovan za direktora škole primjenjuje se odgovarajuća odredba zakona i Kolektivnog ugovora za djelatnost predškolskog odgoja i osnovnog odgoja i obrazovanja u Kantonu Sarajevo, kojom se uređuje prava i obaveze iz radnog odnosa, a koje nisu utvrđene ovim zakonom.

(10) Za direktora i vršioca dužnosti direktora ne može se imenovati:

a) lice za koje se u zakonom propisanom postupku, a na osnovu relevantne medicinske dokumentacije utvrdi da boluje od zarazne ili duševne bolesti, da je alkoholičar, odnosno ovisnik o opijatima, a što će se preciznije urediti Pravilima škole,

b) lice protiv kojeg je potvrđena optužnica ili izrečena pravosnažna presuda ili mjera za jedno ili više krivičnih djela za koja se odredbama važećeg krivičnog zakona može izreći kazna zatvora u trajanju od tri mjeseca i više,

c) lice koje ima smetnje za imenovanje i obavljanje funkcije u skladu sa Zakonom o sukobu interesa u organima vlasti u Federaciji Bosne i Hercegovine i Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine.

(11) Pitanja izbora, imenovanja i razješnja direktora preciznije se uređuju pravilnikom iz stava (3) ovog člana.

Član 96

(Prava i obaveze direktora)

(1) Direktor škole odgovoran je za zakonitost rada i stručni rad škole.

(2) Direktor škole, osim poslova i zadataka utvrđenih ovim zakonom, obavlja i sljedeće poslove:

a) priprema nacrt godišnjeg programa rada škole nakon čijeg donošenja je odgovoran za njegovo provođenje,

- b) podnosi izvještaj o realizaciji godišnjeg programa rada školskom odboru, osnivaču, ministru i nadležnom općinskom organu na kraju prvog polugodišta na kraju školske godine i dostavlja ga u elektronskoj formi,
- c) planira rad, saziva i vodi sjednice odjeljenjskih i nastavničkih vijeća;
- d) predlaže finansijski plan škole i podnosi finansijski izvještaj školskom odboru i osnivaču, u skladu s pravilnikom iz člana 88. ovog zakona vrši izbor i postavljenje radnika i s njima zaključuje ugovor o radu,
- e) brine se o zbrinjavanju radnika u skladu sa pravilnikom iz člana 88. ovog zakona;
- f) na prijedlog komisije za utvrđivanje prijedloga za izbor radnika škole vrši postavljenje radnika sa rang-liste koju dostavi komisija i sa njima zaključuje ugovor o radu, odnosno donosi rješenje o prestanku ugovora o radu.
- g) osigurava uvjete za stručno usavršavanje radnika;
- h) brine se o sigurnosti, pravima, obavezama i interesima učenika i radnika;
- i) saraduje s učenicima i roditeljima;
- j) predlaže školskom odboru pravila i druge opće akte;
- k) posjećuje nastavu i druge oblike odgojno-obrazovnog rada;
- l) poduzima mjere propisane zakonom zbog neizvršavanja poslova ili zbog neispunjavanja drugih obaveza iz radnog odnosa;
- m) saraduje s osnivačem, organima državne uprave, ustanovama i drugim organima;
- n) nadzire blagovremeno i tačno unošenje podataka u sistemu EMIS;
- o) utvrđuje raspored nastavnika i drugih radnika škole na određene poslove, u skladu s općim aktom o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u školi,
- p) utvrđuje raspored radnog vremena svih radnika u skladu sa zakonom i kolektivnim ugovorima,
- r) predlaže raspored časova nastavničkom vijeću,
- s) rješava po žalbama i prigovorima na rad nastavnika, stručnih i drugih saradnika,
- t) rješava po žalbama i prigovorima roditelja,
- u) odgovoran je za izvršenje naloga Ministarstva, prosvjetnog inspektora u slučaju neprimjerenog ponašanja nastavnika, stručnih saradnika, saradnika i drugih radnika i njihovog negativnog uticaja na učenike i radnike škole,
- v) provodi odluke školskog odbora i nastavničkog vijeća,
- z) vrši i druge poslove utvrđene relevantnim propisima i pravilima škole.

Član 97

(Prava direktora iz radnog odnosa)

(1) Radnik koji je imenovan na funkciju direktora s predsjednikom školskog odbora zaključuje ugovor o radu na period od četiri godine.

(2) Ako radnik iz stava (1) ovog člana ima ugovor o radu na neodređeno radno vrijeme u školi, na njegov će zahtjev ugovor o radu mirovati četiri godine, a najduže za vrijeme trajanja dva uzastopna mandata na poziciji direktora škole.

(3) Zahtjev iz stava (2) ovog člana direktor podnosi školskom odboru u roku od 15 dana od zaključenja ugovora iz stava (1) ovog člana.

(4) Radnik iz stava (1) ovog člana ima se pravo vratiti na rad u školu u kojoj je prethodno radio, ako podnese pismeni zahtjev za povratak na te poslove u roku od 15 dana od dana prestanka obavljanja poslova direktora, u protivnom mu prestaje radni odnos.

(5) Ako je za sticanje određenih prava važno prethodno trajanje radnog odnosa s istim poslodavcem, radniku iz stava (1) ovog člana, nakon povratka na rad, period mirovanja ugovora o radu ubraja se u neprekinuto trajanje radnog odnosa.

(6) Radnika iz stava (1) ovog člana do povratka na poslove za koje mu ugovor o radu miruje zamjenjuje osoba u radnom odnosu koji se zasniva isključivo na određeno vrijeme.

(7) Na prava i obaveze radnika iz stava (1) ovog člana primjenjuju se odgovarajuće odredbe zakona i važećih kolektivnih ugovora, kojima se uređuju prava i obaveze iz radnog odnosa, a koje nisu utvrđene ovim zakonom.

Član 98

(Prestanak dužnosti direktora)

(1) Dužnost direktora prestaje:

- a) istekom mandata,
- b) na lični zahtjev,
- c) razrješenjem,
- d) sticanjem uvjeta za prestanak radnog odnosa zbog odlaska u penziju i
- e) drugim slučajevima utvrđenim zakonom, provedbenim aktima i pravilima škole.

(2) Odluku o prestanku dužnosti direktora donosi školski odbor.

Član 99

(Razrješenje direktora)

(1) Školski odbor obavezan je razriješiti direktora prije isteka mandata ako:

- a) se utvrdi da ne izvršava obaveze iz ovog zakona,
- b) se utvrdi u zakonom propisanom postupku, a na osnovu relevantne medicinske dokumentacije da boluje od zarazne ili duševne bolesti, da je alkoholičar, ovisnik o opijatima, a što će se preciznije urediti pravilima škole,
- c) je izrečena pravosnažna presuda ili mjera zbog počinjenog jednog ili više krivičnih djela za koja se odredbama važećeg krivičnog zakona može izreći kazna zatvora u trajanju od tri mjeseca i više,
- d) se utvrdi da je škola, odnosno direktor odgovoran za teži prekršaj iz ovog zakona,
- e) se utvrdi da škola ne ostvaruje važeći nastavni plan i program ili ga ostvaruje sa utvrđenim, odnosno neotklonjenim nedostacima i nepravilnostima,

f) direktor ne postupi po nalogu odnosno mjeri suda, Ministarstva ili inspektora za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti odnosno nedostataka, u skladu sa Zakonom,

g) školski odbor u skladu sa Zakonom o ustanovama utvrdi da nesavjesno i nestručno obavlja poslove direktora,

h) postupajući suprotno ovom zakonu i poslovniku, onemogućuje rad organa i tijela škole,

i) fizički kažnjava, omalovažava i vrijeđa ličnost učenika, radnika i roditelja, ili neprimjerenim ponašanjem narušava ugled škole, ugled prosvjetnog radnika i društva u cjelini, a što se preciznije uređuje kućnim redom sa etičkim kodeksom,

j) i u drugim slučajevima u skladu sa Zakonom.

(2) U slučaju dokazanog kršenja zakona, profesionalne nekompetentnosti ili nemarnosti, školski odbor obavezan je po hitnom postupku suspendovati direktora, do konačnog rješenja u skladu sa zakonom. Suspendovani direktor ostvaruje prava u skladu sa zakonom i važećim kolektivnim ugovorima.

(3) U slučaju kada je protiv direktora potvrđena optužnica za krivična djela za koja se odredbama važećeg krivičnog zakona može izreći kazna zatvora u trajanju od tri mjeseca i više, Škola je obavezna obavijestiti osnivača radi donošenja odluke o suspenziji do okončanja krivičnog postupka.

(4) Dok traje postupak razrješenja direktora iz stava (1) ovog člana, školski odbor dužan je suspendovati direktora škole do okončanja postupka u skladu sa zakonom.

(5) Za vrijeme suspenzije direktora škole školski odbor ovlastit će nastavnika ili stručnog saradnika škole koji ispunjava uvjete iz člana 95. stav (2) ovog zakona, da pored svojih poslova obavlja poslove iz nadležnosti direktora, koji ne trpe odlaganje.

(6) Direktor koji je razriješen prije isteka mandata iz razloga navedenih u stavovima (1) i (2) ovog člana ne može biti ponovo imenovan za direktora ili vršioca dužnosti direktora.

(7) Ako školski odbor ne postupi u skladu sa st. (1) i (2) ovog člana, ministar će u skladu sa Zakonom, a na osnovu pisane inicijative za razrješenje direktora i utvrđivanje uvjeta iz st. (1) i (2) ovog člana naložiti školskom odboru da provede postupak razrješenja direktora u roku od 7 dana.

(8) Ukoliko školski odbor ne postupi po nalogu ministra iz stava (7) ovog člana, Vlada će u roku od 15 dana razriješiti školski odbor i istovremeno imenovati vršioce dužnosti članova školskog odbora, koji će u skladu sa nalogom ministra iz stava (7) ovog člana razriješiti dužnosti direktora, u roku od 7 dana.

(9) Pisanu inicijativu za razrješenje dužnosti direktora škole, na osnovu dokazanog kršenja zakona, može pokrenuti:

a) školski odbor,

b) Vlada putem nadležnog ministarstva,

c) radnici putem predstavnika u školskom odboru,

d) vijeće roditelja putem člana školskog odbora - predstavnika roditelja učenika.

(10) Školski odbor je dužan u roku od 7 dana razmotriti pisanu inicijativu za razrješenje dužnosti direktora, utvrditi da li su ispunjeni Zakonom predviđeni uvjeti za razrješenje, donijeti odluku o razrješenju direktora i odluku o imenovanju vršioca dužnosti direktora i o tome u pisanoj formi obavijestiti predlagača inicijative i osnivača, odnosno Ministarstvo, a najkasnije u roku od 7 dana.

(11) Način i procedure razrješenja direktora preciznije se uređuju Pravilnikom iz člana 95. stav (3) ovog Zakona.

Član 100 **(Vršilac dužnosti direktora)**

(1) Vršilac dužnosti direktora imenuje se u slučajevima propisanim zakonom.

(2) Ukoliko direktor škole nije imenovan, odnosno ukoliko je razriješen prije isteka mandata, školski odbor će iz reda nastavnika ili stručnih saradnika škole odmah imenovati vršioca dužnosti direktora na period koji ne može biti duži od šest mjeseci od dana imenovanja i u roku od 30 dana od dana razrješenja prije isteka mandata direktora raspisati javni konkurs za izbor i imenovanje direktora škole.

(3) Ako školski odbor ne imenuje vršioca dužnosti direktora škole, ministar će posebnim aktom ovlastiti nastavnika ili stručnog saradnika škole koji ispunjava propisane uvjete za imenovanje direktora, da obavlja poslove iz nadležnosti direktora škole.

(4) U slučaju privremene spriječenosti direktora da obavlja poslove, a nije uspio ovlastiti lice koje će obavljati poslove direktora škole koja ne trpi odlaganje, školski odbor, uz saglasnost ministarstva, ovlastit će lice iz reda nastavnika i stručnih saradnika koje će obavljati poslove direktora škole.

(5) Ako lice imenovano za vršioca dužnosti direktora ima ugovor o radu na neodređeno vrijeme, na njegov će zahtjev ugovor o radu mirovati u periodu u kojem će obavljati poslove direktora škole.

Član 101 **(Pomoćnik direktora ili voditelj dijela nastavnog procesa i sekretar škole)**

(1) Škola, u skladu s pedagoškim standardima i normativima ima pomoćnika direktora ili voditelja dijela nastavnog procesa.

(2) Za pomoćnika direktora ili voditelja dijela nastavnog procesa može biti imenovano lice koje ispunjava uvjete za imenovanje direktora škole.

(3) Pomoćnika direktora, odnosno voditelja dijela nastavnog procesa imenuje i razrješava školski odbor na prijedlog direktora škole.

(4) Mandat pomoćnika direktora, odnosno voditelja dijela nastavnog procesa traje do isteka mandata direktora škole s mogućnošću ponovnog izbora.

(5) Škola ima sekretara škole, koji obavlja upravne, administrativne, normativno-pravne i druge pravne i organizacijske poslove, a čiji su profil i stručna sprema propisani pedagoškim standardima i normativima.

(6) Sekretar škole obavezan je polagati stručni ispit.

(7) Bliži propis o stručnom ispitu iz stava (6) ovog člana donosi ministar.

Član 102 **(Stručni organi)**

(1) U školi postoje sljedeći stručni organi:

- a) nastavničko vijeće, koje sačinjavaju svi nastavnici i stručni saradnici,
- b) odjeljenjsko vijeće, koje čine nastavnici koji izvode nastavu u tom odjeljenju i
- c) stručni aktiv nastavnika određenih nastavnih oblasti.

(2) Način rada stručnih organa regulira se poslovníkom o radu stručnih organa.

Član 103
(Nastavničko vijeće)

(1) Nastavničkim vijećem rukovodi direktor škole, a u njegovom odsustvu pomoćnik direktora ili pedagog škole.

(2) Nastavničko vijeće obavlja sljedeće poslove:

- a) utvrđuje prijedlog godišnjeg programa rada škole,
- b) donosi odluke o organizaciji odgojno-obrazovnog rada,
- c) prati ostvarivanje i realizaciju nastavnog plana i programa i preduzima mjere za njegovo izvršavanje i o tome podnosi izvještaj školskom odboru,
- d) razmatra realizaciju nastavnog plana i programa s posebnim osvrtom na postignuća učenika kao i na kontinuitet ocjenjivanja učenika,
- e) utvrđuje prijedlog programa stručnog usavršavanja nastavnika i stručnih saradnika, program rada stručnih organa i komisija i razmatra realizaciju istih,
- f) vrši izbor oblika nastave i saglasno tome vrši raspored učenika i podjelu predmeta za nastavnike,
- g) na prijedlog direktora donosi odluku o izboru razrednika za pojedina odjeljenja,
- h) analizira uspjeh učenika i rad odjeljenjskih vijeća,
- i) određuje rukovodioce odjeljenjskih vijeća,
- j) analizira rad nastavnika i stručnih saradnika,
- k) imenuje komisije za polaganje ispita,
- l) razmatra izvještaj o polaganju ispita,
- m) razmatra izvještaj o izvršenom stručnom nadzoru,
- n) odobrava učeniku škole završavanje dva razreda u toku jedne školske godine,
- o) stara se o profesionalnom usmjeravanju učenika,
- p) razmatra odgojno-disciplinske mjere i donosi odgovarajuće odluke,
- r) preporučuje nabavku stručnih časopisa i druge stručne literature,
- s) procjenjuje opravdanost razloga nepohađanja nastave,
- t) vrši i druge poslove utvrđene pravilima škole.

Član 104
(Odjeljenjsko vijeće)

(1) Odjeljenjskim vijećem rukovodi razrednik.

(2) Odjeljsko vijeće obavlja slijedeće poslove:

- a) analizira uspjeh učenika i rad nastavnika u odjeljenju,
- b) prati razvoj učenika i na osnovu toga predlaže izbor programa primjerenih sposobnostima učenika,
- c) odlučuje o programima za nadarene učenike, za učenike s teškoćama i o oblicima nastave koji će se primjenjivati u odjeljenjima u cjelini ili za pojedine grupe učenika ili učenika pojedinačno,
- d) usklađuje rad nastavnika u odgojno-obrazovnom procesu,
- e) utvrđuje zaključne ocjene i opći uspjeh učenika u učenju i vladanju.
- f) Izriče i drugim organima predlaže odgojno-disciplinske mjere prema učenicima, analizira rad nastavnika i stručnih saradnika i predlaže mjere za unapređivanje odgojno-obrazovnog rada u odjeljenju,
- g) obavlja i druge poslove utvrđene pravilima škole.

Član 105
(Stručni aktiv)

(1) U školi se obrazuju stručni aktivisti, čiji su članovi nastavnici određenih nastavnih oblasti.

(2) Stručnim aktivom rukovodi predsjednik stručnog aktiva.

(3) Stručni aktiv obavlja slijedeće poslove:

- a) prati realizaciju nastavnog plana i programa i predlaže mjere za njegovo unapređenje,
- b) usaglašava kriterije ocjenjivanja,
- c) predlaže izmjene nastavnog plana i programa u skladu s tehnološkim razvojem i dostignućima u toj oblasti,
- d) daje prijedlog direktoru u vezi s podjelom predmeta na nastavnike,
- e) učestvuje u izradi i izboru programa stručnog usavršavanja nastavnika,
- f) obavlja i druge poslove utvrđene pravilima škole.

(4) Način rada stručnih organa regulira se poslovníkom o radu stručnih organa škole.

XV - PRAVA I OBAVEZE RODITELJA

Član 106
(Prava i obaveze roditelja)

(1) Roditelj je dužan upisati dijete u školu u skladu sa članom 57. ovog zakona, te se brinuti o njegovom redovnom pohađanju svih oblika odgojno-obrazovnog rada u koje je učenik uključen.

(2) Roditelj je obavezan učestvovati u obrazovanju djeteta i redovno se informirati o njegovim postignućima.

(3) Roditelji imaju pravo ovlastiti, izjavom ovjerenom kod nadležnog općinskog organa, drugu osobu da umjesto njega prisustvuje roditeljskim sastancima, odnosno informacijama.

(4) Roditelj učenika dužan je brinuti se da učenik redovno izvršava obaveze iz odgojno-obrazovnog procesa, poštuje pravila škole, te u primjerenom roku obaviještava o razlogu izostanka učenika s nastave.

(5) Način opravdavanja izostanaka učenika i primjereni rok javljanja o razlogu izostanka uređuju se pravilima škole.

(6) Ako roditelj zanemaruje svoje obaveze iz stava (4) ovog člana, direktor škole dužan mu je uputiti pisani poziv za razgovor s razrednikom i stručnim saradnicima.

(7) Ako roditelj učestalo zanemaruje obaveze iz st. (1) i (4) ovog člana, škola je dužna o tome obavijestiti Ministarstvo i nadležnu ustanovu socijalne zaštite.

Član 107 **(Vijeće roditelja)**

(1) Vijeće roditelja je tijelo u okviru kojeg se promoviraju interesi roditelja učenika škole u odgojno-obrazovnom procesu škole.

(2) Škola ima vijeće roditelja koje se bira za tekuću školsku godinu, a čine ga po jedan predstavnik roditelja učenika iz svakog odjeljenja.

(3) Vijeće roditelja u školi radi i djeluju na osnovu poslovnika o radu vijeća roditelja.

(4) Vijeće roditelja svoje aktivnosti može koordinirati i međusobno sarađivati između škola na nivou općina ili kao vijeće roditelja na nivou Kantona.

(5) Osnovne aktivnosti vijeća roditelju su:

a) promoviranje interesa zajednice u kojoj se škola nalazi i interesa škole u toj zajednici,

b) prezentiranje stavova roditelja učenika školskom odboru ili bilo kojoj drugoj zainteresiranoj strani,

c) podržavanje aktivnog učešća roditelja i zajednice u radu škole,

d) obavještanje školskog odbora i bilo koje druge zainteresirane strane o stavovima vijeća roditelja kad god to smatra neophodnim ili po zahtjevu školskog odbora ili druge zainteresirane strane,

e) učešće u pripremi i realizaciji odgovarajućih projekata koji podržavaju i promoviraju odgojno-obrazovni rad u školi,

f) razvijanje komunikacije i odnosa između učenika, nastavnika, roditelja i zajednice,

g) predlaganje mjere za unapređenje odgojno-obrazovnog rada,

h) predlaganje mjera za unapređenje saradnje roditelja sa školom,

i) pružanje pomoći i podrške u poboljšanju uvjeta rada škole,

j) druge aktivnosti koje su od općeg interesa za rad škole.

XVI - SINDIKAT ŠKOLE **Član 108** **(Organiziranje sindikata u školi)**

(1) U školi se može organizirati sindikat.

(2) Škola se obavezuje da neće svojim djelovanjem i aktivnostima ni na koji način onemogućavati sindikalni rad, sindikalno organiziranje i pravo radnika da se učlane u sindikat.

(3) Škola je dužna omogućiti prostor i opremu za rad i djelovanje sindikata u skladu sa zakonom, kolektivnim ugovorom za djelatnost predškolskog i osnovnog odgoja i obrazovanja, pravilima i drugim propisima relevantnim za ovu oblast.

(4) Odnosi između sindikata škole i poslodavca, direktora škole, reguliraju se kolektivnim ugovorom za djelatnost predškolskog i osnovnog odgoja i obrazovanja i pravilima škole.

XVII - FINANSIRANJE ŠKOLE

Član 109

(Obaveze finansiranja)

(1) Rad škole kao javne ustanove finansira se iz Budžeta Kantona, na osnovu Odluke o kriterijima za finansiranje škola koje, na prijedlog Ministarstva, donosi Vlada.

(2) Osnivač škole osigurava sredstva potrebna za finansiranje, odnosno sufinansiranje škole i to za:

- a) plaće i naknade plaća radnika s doprinosima na plaće;
- b) ostala materijalna prava radnika iz kolektivnog ugovora za djelatnost predškolskog i osnovnog odgoja i obrazovanja;
- c) kapitalne projekte izgradnje, dogradnje i rekonstrukcije školskog prostora te njegovo opremanje;
- d) stručno usavršavanje i obuka nastavnika, stručnih saradnika i drugih radnika;
- e) obrazovanje učenika s teškoćama, kao što su troškovi stručnih timova koji pružaju pomoć za rad s učenicima s teškoćama;
- f) realizaciju školskog razvojnog plana;
- g) školska takmičenja;
- h) realizaciju eksperimentalnih programa;
- i) vanjsko vrednovanje i provođenje eksterne mature;
- j) nabavku nastavnih sredstava i učila;
- k) održavanje objekata škole;
- l) aktivnosti značajne za rad škole;
- m) program rada s nadarenim učenicima;
- n) obrazovanje učenika na jeziku i pismu nacionalnih manjina;
- o) opremanje škola kabinetskom, didaktičkom i informatičkom opremom koja uključuje i posebne računarske programe i sadržaje;
- p) opremanje školskih biblioteka obaveznom lektinom i stručnom literaturom;
- r) troškove premija osiguranja škola od odgovornosti prema trećim licima i

s) prijevoz učenika.

(3) Kontrolu finansijskog poslovanja škole obavljaju Ministarstvo i nadležna inspekcija.

Član 110
(Sticanje prihoda u školi)

(1) Pored sredstava koje osigurava osnivač iz člana 109. ovog zakona škola može sticati prihode pod uvjetom da ne ugrozi osnovnu registriranu djelatnost, i to iz:

- a) tekućih transfera drugih nivoa vlasti i međunarodnih organizacija,
- b) donacija pravnih i fizičkih lica i
- c) vlastitih prihoda škole koje uredbom utvrdi Vlada Kantona Sarajevo.

(2) Prihodi iz stava (1) ovog člana uplaćuju se u skladu sa Pravilnikom o načinu uplate javnih prihoda budžeta i vanbudžetskih fondova na teritoriji Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 33/16) i prihodi su škole koja je prihod ostvarila.

XVIII - NADZOR NAD ZAKONITOŠĆU RADA I STRUČNI NADZOR
Član 111
(Stručni nadzor)

(1) Stručni nadzor, vrednovanje i stručna pomoć obuhvata aktivnosti u vezi sa organizacijom i izvođenjem nastave, nadzor nad radom direktora, pomoćnika direktora, nastavnika, stručnih i drugih saradnika radi unapređenja odgojno-obrazovnog rada.

(2) Stručni nadzor, vrednovanje i stručna pomoć iz stava (1) ovog člana posebno se odnosi na:

- a) instruktivni i savjetodavni rad s direktorima, nastavnicima, stručnim saradnicima i saradnicima;
- b) pružanje stručne pomoći u planiranju i organizaciji rada škole i odgojno-obrazovnog rada, ocjenjivanju i napredovanju učenika, a posebno nadarenih učenika i učenika s teškoćama;
- c) praćenje primjene nastavnog plana i programa, odnosno ciljeva i zadataka, sadržaja, obima, oblika i metoda obrazovnog rada i s tim u vezi njihovo usavršavanje, u skladu s tehnološkim i razvojem novih savremenih oblika i metoda rada;
- d) vrednovanje kvaliteta rada škole, po jedinstvenim kriterijima;
- e) učestvovanje u pripremi, izvođenju i ocjenjivanju novih oblika i metoda rada;
- f) praćenje stručnog usavršavanja direktora, nastavnika i stručnih saradnika;
- g) praćenje i ocjenjivanje rada direktora, nastavnika, stručnih saradnika i saradnika;
- h) predlaganje Ministarstvu i nadležnim organima preduzi- manje neophodnih mjera za otklanjanje nepravilnosti, nedostataka, te za unapređivanje odgojno-obrazovnog i stručnog rada.

(3) Nadzor nad zakonitošću rada vrši Ministarstvo.

(4) Stručni nadzor rada javnih ustanova i ustanova iz oblasti osnovnog odgoja i obrazovanja vrši Prosvjetno-pedagoški zavod.

(5) Status Prosvjetno-pedagoškog zavoda i njegov rad uredit će se posebnim zakonom.

(6) Bliže propise o obavljanju nadzora nad zakonitošću rada i stručnog nadzora donosi ministar.

Član 112 **(Inspekcijski nadzor)**

(1) Inspekcijski nadzor nad radom škole u oblasti primjene zakona, podzakonskih propisa i općih akata iz oblasti osnovnog odgoja i obrazovanja, preduzimanja mjera u skladu sa zakonom i propisima donesenim na osnovu zakona vrše kantonalni inspektori u skladu sa zakonom.

(2) Inspekcijski nadzor koji vrši prosvjetni inspektor posebno se odnosi na:

a) postupanje škole u pogledu primjene ovog zakona, podzakonskih akata, pedagoških standarda i normativa i drugih akata koje donosi ministar, općih akata i pojedinačnih akata škole;

b) kontrolu stručne zastupljenosti nastave odgovarajućim profilom i stručnom spremom nastavnog kadra, utvrđenih ovim zakonom i nastavnim planom i programom;

c) kontrolu profila i stručne spreme stručnih saradnika u skladu s ovim zakonom i pedagoškim standardima i normativima;

d) upotrebu odobrenih nastavnih planova i programa, udžbenika i drugih nastavnih sredstava;

e) upis učenika u školu;

f) izricanje odgojno-disciplinskih mjera prema učenicima;

g) primjenu zakonskih i drugih odredaba koje se odnose na statusna pitanja učenika;

h) vođenje propisane dokumentacije i evidencije;

i) kontrolu javnih isprava, općih i pojedinačnih akata škole i drugih akata koja se odnose na rad organa koje kontroliše;

j) kontrolu upisa u Registar koji vodi Ministarstvo i upisa u sudski registar;

k) pravo i obavezu inspektora na izricanje mjera i utvrđivanje rokova za njihovo izvršenje u skladu sa zakonom;

l) podnošenje prijave nadležnom organu za učinjeno krivično djelo, odnosno zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka.

(3) Na rješenje inspektora može se izjaviti žalba ministru.

(4) Nadzor nad odredbama ovog zakona koje se odnose na konkursnu proceduru i zaštitu prava iz radnog odnosa su u nadležnosti inspektora rada.

(5) Škola je dužna da omogući nesmetano vršenje stručnog i inspekcijskog nadzora, kao i uvid u odgovarajuću dokumentaciju i evidenciju koja se vodi u školi u skladu s predmetom nadzora.

XIX - POTREBE I INTERESI KANTONA, DJELOKRUG OPĆINA I GRADA U OBLASTI OSNOVNOG ODGOJA I OBRAZOVANJA

Član 113

(Potrebe i interesi Kantona)

(1) U smislu ovog zakona, potrebe i interesi Kantona u ostvarivanju obrazovanja i odgoja učenika u osnovnim školama na teritoriji Kantona su:

a) organiziranje općeg i stručnog obrazovanja na osnovu dostignuća savremene nauke, tehnologije i društvenog razvoja za sticanje znanja i vještina za rad i nastavak obrazovanja,

b) unapređivanje djelatnosti osnovnog obrazovanja i obezbjeđivanje uvjeta rada škole u skladu sa propisima i kretanjima na tržištu rada,

c) osiguravanje dostupnosti osnovnog obrazovanja prema sposobnostima i mogućnostima učenika, a posebno nadarenih učenika koji postižu natprosječne rezultate,

d) organiziranje takmičenja učenika,

e) stipendiranje redovnih učenika,

f) stručno usavršavanje nastavnika,

g) dopunsko obrazovanje i prekvalificiranje odraslih,

h) izdavanje školskih udžbenika, priručnika i stručne literature,

i) učestvovanje učenika u realiziranju Dana Kantona Sarajevo i drugih društveno korisnih manifestacija i projekata,

j) praćenje i unapređivanje aktivnosti udruženja, ustanova i organizacija od interesa za osnovno obrazovanje.

(2) Sredstva za ostvarivanje interesa i realizaciju aktivnosti iz stava (1) ovog člana obezbjeđuju se iz Budžeta Kantona i učešćem drugih pravnih i fizičkih lica u njihovom finansiranju.

(3) S ciljem ravnopravnog uključivanja obrazovnog sistema u evropski prostor obrazovanja, Vlada će predložiti Skupštini srednjoročnu razvojnu Strategiju obrazovanja i nauke u Kantonu Sarajevo.

Član 114

(Imovina)

(1) Osnovna škola stiče imovinu, upravlja njome i koristi je u skladu sa zakonom.

(2) Nepokretnosti i druga imovina osnovne škole obezbijedena od osnivača za osnivanje i rad osnovne škole imovina je osnivača, ako aktom o osnivanju ustanove nije drugačije određeno.

(3) Imovina stečena obavljanjem registrirane djelatnosti osnovne škole, kao i imovina stečena na osnovu zavještanja i poklona ili na drugi zakonit način svojina je osnovne škole koja je tu imovinu stekla.

(4) Imovina iz stava (3) ovog člana može se sticati samo u cilju obavljanja, razvijanja i unapređenja osnovne djelatnosti i ne može biti korištena u cilju promjene statusa

osnovne škole ili uzurpacije prava osnivača od strane drugih subjekata ili osnovne škole.

(5) Imovina iz st. (2) i (3) ovog člana ne može se otuđiti ili na neki drugi način opteretiti bez prethodne saglasnosti osnivača, a može se koristiti samo u cilju obavljanja registrirane djelatnosti u skladu sa ovim zakonom.

(6) Imovina osnovne škole kao javne ustanove amortizira se u skladu sa zakonom.

(7) Imovinu i imovinske interese osnovne škole kao javne ustanove zastupa i štiti Pravobranilaštvo Kantona Sarajevo.

Član 115
(Interesi i nadležnosti općine)

(1) Općinsko vijeće samostalno i s drugim općinskim vijećima, pravnim i fizičkim licima iskazuje interes za osnivanje ili za prestanak rada škole.

(2) Na prijedlog općinskog vijeća, osnivač može da donese odluku da se osnuje jedna ili više škola.

(3) Općina putem nadležnog organa prati rad osnovnih škola, analizira uspjeh u učenju i vladanju učenika i predlaže osnivaču mjere za unapređenje odgojno-obrazovnog rada u školama na osnovu:

a) praćenja i podsticanja realizacije godišnjih programa rada,

b) razmatranja izvještaja škola o radu i uvjetima rada,

c) razmatranja izvještaja Ministarstva o radu i uvjetima rada u školama na području općine,

d) razmatranja izvještaja Ministarstva o testiranju znanja učenika, rezultatima takmičenja i smotri i nastupa učenika škola.

(4) Nadležni organ općine:

a) ostvaruje saradnju s direktorima škola na području općine,

b) ostvaruje saradnju s roditeljima učenika škola na području općine,

c) koordinira saradnju među školama na svom području,

d) sumira i izrađuje izvještaje o radu i uvjetima rada škola,

e) predlaže i utvrđuje mjere za unapređenje odgojno-obrazovnog rada u školama na području općine i brine se o njihovoj realizaciji,

f) radi na poboljšanju prostornih i materijalnih uvjeta škola na svom području,

g) vodi evidenciju djece dorasle za upis u školu i spiskove te djece dostavlja školama na svom području,

h) predlaže Ministarstvu školsko područje,

i) u saradnji s Ministarstvom organizira takmičenja i smotre učenika u oblasti nastave i vannastavnih aktivnosti na općinskom nivou,

j) organizira javne, kulturne, sportske i druge manifestacije škola.

(5) Odluke iz samoupravnog djelokruga općina iz ovog zakona donose općinska vijeća.

Član 116
(Interesi i nadležnost Grada Sarajeva)

(1) Grad Sarajevo (u daljem tekstu: Grad) u saradnji s gradskim općinama:

- a) radi na poboljšanju prostornih i materijalnih uvjeta škola na području Grada,
- b) pomaže u organizaciji i realizaciji javne i kulturne funkcije škola na području Grada, posebno iz domena sporta, obrazovanja za demokratiju, ljudskih prava i prava djeteta.

(2) Odluke iz samoupravnog djelokruga Grada donosi gradsko vijeće.

XX - KAZNENE ODREDBE

Član 117
(Novčane kazne)

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 5.000 KM kaznit će se domaće ili strano pravno lice koje otpočne sa radom ili izda svjedodžbu ili drugi javni dokument prije upisa u Registar škola koje vodi Ministarstvo.

(2) Novčanom kaznom od 2.000 do 5.000 KM kaznit će se za prekršaj škola ako:

- a) izda svjedodžbu ili drugi javni dokument o završenom obrazovanju prije nego što je upisana u registar (član 18. ovog zakona),
- b) izvodi nastavu po nastavnom planu i programu koji nije donio nadležni organ (čl. 24., 26. i 66. ovog zakona),
- c) obavi ispite suprotno bližim propisima iz čl. 31, 75. i 78. ovog zakona,
- d) bez odluke ministra prekine nastavu ili je ne produži kada nije realizovan godišnji fond nastavnih časova (član 33. ovog zakona),
- e) se u školi upotrebljavaju udžbenici i nastavna sredstva koja nije odobrio nadležni organ (član 37. ovog zakona),
- f) ne upiše školske obveznike sa svog školskog područja (član 54. ovog zakona),
- g) izvještaj o upisu ne dostavi nadležnim organima u propisanom roku (član 57. ovog zakona),
- h) ne upiše učenika koji je doselio na njeno školsko područje ili ako ga upiše bez prevodnice, koju popunjava škola iz koje je došao (član 58. ovog zakona),
- i) ne postupa u skladu s pedagoškim standardima i normativima koje donosi Vlada,
- j) ne postupa u skladu s pravilnicima koje donosi ministar,
- k) organi škole ne obavljaju poslove iz svoje nadležnosti, već iz nadležnosti drugog organa u skladu s ovim zakonom,
- l) nastavu realizira nastavni kadar koji nema profil i stručnu spremu utvrđenu nastavnim planom i programom,
- m) ne izvrši naloženu upravnu mjeru u roku i na način kako je naložena rješenjem inspektora.

(3) Za prekršaje iz prethodnog stava ovog člana zakona kaznit će se i odgovorna osoba u školi novčanom kaznom od 1.000 do 3.000 KM.

(4) Novčanom kaznom od 1.000 do 5.000 KM kaznit će se za prekršaj škola ako:

a) omogući političko djelovanje u osnovnoj školi (član 6. stav (5) i član 95. stav (10))

b) ne donese godišnji program rada za tekuću školsku godinu i ne dostavi ga nadležnim organima do zakonom utvrđenog roka (član 27. ovog zakona),

c) učenici imaju veći broj časova nastave od zakonom predviđenog broja (član 36. ovog zakona),

d) ne vrši ocjenjivanje u skladu sa čl. 72, 74. i 75. ovog zakona,

e) uputi učenika da ponovi razred, a da o prigovoru roditelja učenika nije odlučilo nastavničko vijeće (član 76. ovog zakona),

f) ne vodi propisanu dokumentaciju i evidenciju i uredno i blagovremeno ne upisuje sve propisane podatke (član 39. ovog zakona),

g) ne organizira ljekarski pregled radnika u javnoj zdravstvenoj ustanovi (član 83. ovog zakona),

h) ne izvrši ocjenjivanje rada radnika (čl. 92. ovog zakona),

i) onemogući nesmetano i potpuno obavljanje nadzora (čl. 111. i 112 ovog zakona).

(5) Za prekršaje iz prethodnog stava kaznit će se direktor odnosno predsjednik i članovi školskog odbora u školi novčanom kaznom od 1.000 do 3.000 KM.

(6) Za prekršaje iz st. (2) i (4) ovog člana, za koje se utvrdi lična odgovornost, novčanom kaznom do 1.000 KM kaznit će se nastavnik.

(7) Novčanom kaznom od 500 KM kaznit će se za prekršaj roditelj djeteta ako ne upiše dijete u školu, odnosno ako dijete redovno ne pohađa nastavu (član 57. ovog zakona).

(8) Ukoliko ni poslije izvršene kazne roditelj ne upiše dijete u školu, odnosno ako dijete redovno ne pohađa nastavu, kazne se ponavljaju.

(9) Novčanom kaznom od 1.000 KM kaznit će se za prekršaj predsjednik i članovi školskog odbora za nezakonit rad školskog odbora (član 94. ovog zakona).

(10) Novčanom kaznom od 1.000 KM kaznit će se za prekršaj sekretar škole za kojeg se utvrdi da nije u pisanoj formi upozorio na nezakonito postupanje nastavnika, direktora škole i školski odbor škole.

XXI - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 118

(Obaveza Vlade u donošenju i usklađivanju ostalih propisa i akata)

(1) Vlada će na prijedlog Ministarstva, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona:

a) donijeti akt o pedagoškim standardima i normativima (član 10. stav (3) ovog zakona),

b) donijeti bliže propise o utvrđivanju kriterija iz člana 12. stav (3) (član 12. stav (4) ovog zakona),

- c) donijeti Odluku o mreži škola (član 22. stav (13) ovog zakona),
- d) donijeti Odluku o visini naknade za ekvivalenciju svjedodžbi (član 32. stav (5) ovog zakona),
- e) donijeti Odluku o standardima i kriterijima za nominiranje/imenovanje predsjednika i članova školskih odbora škola (član 93. stav (26) ovog zakona),
- f) donijeti Odluku o kriterijima za finansiranje škola (član 109. stav (1) ovog zakona) i
- g) poništiti važeća rješenja o imenovanju školskih odbora i imenovati školske odbore u skladu s odredbama ovog zakona.

(2) Vlada će na prijedlog Ministarstva, u roku od šest mjeseci, uskladiti sve akte iz svoje nadležnosti sa odredbama ovog zakona.

(3) U proceduri koja prethodi odlukama Vlade, Ministar obavlja konsultacije sa predstavnicima sindikata i vijeća roditelja, a vezi akata iz stava 1. tačke a), b), c) i f).

Član 119

(Obaveze ministra u donošenju i usklađivanju ostalih propisa i akata)

1. Ministar će u roku od 12 mjeseci, od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti bliže propise o:
2. nastavnim planovima i programima (član 24. stav (5) ovog zakona);
3. osiguranju ispunjenja osnovnih uvjeta za privatne škole (član 11. stav (2) ovog zakona);
4. postupku utvrđivanja uvjeta, o sadržaju i načinu vođenja Registra (član 16. stav (2) ovog zakona);
5. pedagoškoj dokumentaciji i evidenciji (čl. 39. stav (1) i 47. ovog zakona);
6. eksperimentalnim i alternativnim programima (član 28. stav (4) ovog zakona);
7. vannastavnim i vanškolskim aktivnostima (član 29. stavovi (5) i (6) ovog zakona);
8. ekvivalenciji svjedodžbi (član 32. stav (4) ovog zakona);
9. udžbenicima i nastavnim sredstvima (član 37. stav (1) ovog zakona);
10. kućnom redu i etičkom kodeksu (član 38. st. (3) i (4) ovog zakona);
11. polaganju eksterne mature i vanjskom vrednovanju i samovrednovanju (čl. 24. stav (8), 51. stav (1) ovog zakona);
12. sistemu uspostave, osiguranja i upravljanja kvalitetom (član 53. stav (3) ovog zakona);
13. nadarenim učenicima (član 60. stav (4) ovog zakona);
14. načinu i obliku provođenja odgojno-obrazovne podrške i stručnog tretmana (član 61. stav (4) ovog zakona);
15. neprihvatljivim oblicima ponašanja i zaštiti učenika - pravilnik o ishrani u školama (čl. 62. st. (2) tačka f) i (3) ovog zakona);
16. načinu postupanja svih učesnika odgojno-obrazovnog procesa (član 63. stav (3) ovog zakona);

17. posebnim nastavnim planovima i programima za školovanje učenika s teškoćama (član 66. stav (3) ovog zakona);

r) osnovnoškolskom i srednjoškolskom obrazovanju učenika sa teškoćama u razvoju u redovnim školama (član 69. stav (4) ovog zakona);

s) praćenju vrednovanju i ocjenjivanju učenika sa teškoćama (član 70. stav (4) ovog zakona);

t) napredovanju, vrednovanju i ocjenjivanju učenika (član 72. stav (8) ovog zakona);

u) dodjeli pohvala, priznanja i nagrada za učenike (član 80. stav (4) ovog zakona);

v) sadržaju sistematskog ljekarskog pregleda (član 83. stav (2) ovog zakona);

z) prijemu i zbrinjavanju radnika (član 88. st. (5) i (6) ovog zakona);

aa) polaganju stručnog ispita (član 90. stav (4) ovog zakona);

bb) o stručnom usavršavanju (član 91. stav (6) ovog zakona);

cc) ocjenjivanju, napredovanju i sticanju stručnih zvanja radnika (član 92. stav (1) ovog zakona);

dd) izboru, nadležnostima i radu školskog odbora (član 93. stav (9) ovog zakona);

ee) izboru, imenovanju i razrješenju direktora (član 95. stav (3) ovog zakona);

ff) o stručnom ispitu sekretara škole (član 101. stav (7) ovog zakona);

gg) nadzoru nad zakonitošću rada i stručnom nadzoru (član 111. stav (4) ovog zakona).

18. Ministar će u roku od 12 mjeseci od stupanja na snagu ovog zakona uskladiti sve akte iz svoje nadležnosti sa njegovim odredbama.

19. Do donošenja novih nastavnih planova i programa koristit će se postojeći nastavni planovi i programi.

20. Prilikom donošenja svih akata koji tretiraju problematiku iz nadležnosti sindikata ministar će provoditi konsultacije sa njihovim ovlaštenim predstavnicima.

21. Ministar će u roku od šezdeset (60) dana od dana stupanja na snagu ovog zakona raspisati javni poziv za izbor i imenovanje predsjednika i članova školskog odbora.

22. Imenovanjem školskog odbora iz stava (5) ovog člana po sili zakona prestaje mandat licima zatečenim na poziciji predsjednika i člana školskog odbora.

23. S ciljem efikasnijeg upravljanja budžetskim sredstvima i javnim prihodima, Ministarstvo u ime osnivača može za sve ili više škola provoditi javne nabavke.

Član 120

(Obaveza škola u donošenju i usklađivanju ostalih propisa i akata)

(1) Nakon donošenja akata iz člana 119. ovog zakona, škole su dužne uskladiti svoju organizaciju, djelatnost i pravila sa odredbama ovog zakona u roku od šest mjeseci od dana donošenja akata.

(2) Provedbeni propisi doneseni na osnovu Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 10/04, 21/06, 26/08, 31/11,

15/13 i 1/16) ostaju na snazi do stupanja na snagu provedbenih propisa na osnovu ovog zakona, osim ako su u suprotnosti s odredbama ovog zakona.

Član 121

(Radnici zatečeni na radu u školi)

(1) Lica sa završenim I ciklusom bolonjskog visokoobrazovnog procesa i višom stručnom spremom, koja su na dan stupanja na snagu ovog zakona ispunjavala uslove stručne spreme za zasnivanje radnog odnosa u školama na poslovima nastavnika, do 01.09.2021. godine mogu konkurisati za prijem u škole i biti primljeni na te poslove.

(2) Lica sa završenim I ciklusom bolonjskog visokoobrazovnog procesa i višom i srednjom stručnom spremom, zatečena na poslovima nastavnika u radnopravnom statusu na neodređeno vrijeme na dan stupanja na snagu ovog zakona, mogu nastaviti rad na tim poslovima.

(3) Radnici koji rade sa višom spremom na mjestu sekretara škole, a za to radno mjesto je pedagoškim standardima i normativnima te Pravilnikom o sistematizaciji radnih mjesta predviđen VII stepen, a sa danom stupanja na snagu ovog zakona imaju više od 20 godina radnog staža, ostaju na svojim poslovima i radnim zadacima, nisu dužni sticati viši stepen stručne spreme od one koju posjeduju.

(4) Lica zatečena na poslovima sekretara škole, obavezna su položiti stručni ispit u roku od jedne godine, od dana donošenja propisa iz člana 101. stav (7) ovog zakona.

(5) Vlada će pedagoškim standardima i normativima urediti omjer angažmana lica izabranog na poziciju direktora, u školama koje imaju manji broj odjeljenja u odnosu na minimalan broj odjeljenja, u smislu rasporeda radnih obaveza na poslovima direktora i poslovima nastavnika.

(6) Lica zatečena na poziciji direktora škole, nakon okončanja tekućeg mandata, mogu biti imenovana na dužnost direktora škole u istoj školi još jedanput ako na poziciji direktora škole nisu bili duže od četiri godine.

Član 122

(Prestanak važenja zakona)

Danom početka primjene ovog zakona na području Kantona prestaje da važi Zakon o osnovnom odgoju i obrazovanju ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 10/04, 21/06, 26/08, 31/11, 15/13 i 1/16).

Član 123

(Stupanje na snagu i primjena)

Ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Kantona Sarajevo", a primijenjivat će se od školske 2017/2018. godine.

Samostalni član Zakona o izmjeni Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju

("Sl. novine Kantona Sarajevo", br. 30/2019)

Član 2

(Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja "Službenim novinama Kantona Sarajevo".

***Samostalni član Zakona o izmjeni i dopunama
Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju***

("Sl. novine Kantona Sarajevo", br. 34/2020)

Član 4

(Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Kantona Sarajevo".